

- Edukimi, Inovacioni dhe zhvillimi i kapaciteteve për Hulumtim dhe Zhvillim në TI

Për zhvillim sa më të qëndrueshëm dhe duke synuar krijimin e një shoqërie dhe ekonomie të bazuar në dije, Qeveria e Kosovës do të krijoj fond të veçantë për zhvillim të Teknologjisë Informatike dhe Komunikuese.

1.12. Zhvillimi i turizmit

Turizmi ka qenë dhe mbetet fushë e rëndësishme për shoqërinë e Kosovës dhe për zhvillimin ekonomik të sektorit privat dhe ekonomisë në përgjithësi. Kosova ofron mundësi të mirë për turizëm dimëror dhe malor, atij rekreativ-sportiv, turizmit kulturor të bazuar në trashëgiminë tonë historiko-kulturore. Me krijimin e infrastrukturës rrugore dhe asaj ajrore, lidhjen më të shpejtë me Shqipërinë, Maqedoninë që pritet të përfundoj shpejt, si dhe vendet e tjera, ka ndikuar dhe do të ndikojë edhe më shumë pozitivisht në rritjen e fluksit të turistëve në Kosovë. Kjo ka mundësuar dhe do të rrisë më tutje mundësinë që edhe Kosova të jetë pjesë e hartës ballkanike të grupeve të ndryshme vizitorësh, duke filluar nga qëndrimi një ditor dhe më gjatë. Gjithashtu infrastruktura rrugore e përfunduar për në destinacionet kryesore siç është Gryka e Rugovës apo edhe Brezovica, kanë ndikuar pozitivisht në rritjen e turizmit në ato pjesë.

Në këtë drejtim, Qeveria do të promovojë turizmin si sektor që ka efekte të shumta në ekonomi dhe mbrojtje të ambientit. Zhvillimi i turizmit do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë në disa fusha si: në prodhim, në rritjen e të ardhurave, në zhvillimin e veprimtarive ekonomike, hoteleri, transport, tregti, institucionet kulturore etj., në rritjen e punësimit, ngritjen e nivelit të standardit jetësor, në rritjen e investimeve, në përmirësimin e bilancit të pagesave, në zhvillimin e viseve të pazhvilluara etj. Ndërsa ndikim indirekt do të ketë në veprimtaritë ekonomike, siç janë: bujqësia, ndërtimitaria, industria, artizanatet, etj. Rëndësia ekonomike e turizmit, si një nga përcaktuesit e zhvillimit, përbën vetëm një pjesë të vogël të sistemit të përgjithshëm ekonomik të Kosovës. Qeveria me theks të veçantë do të fokusohet në:

- Përmirësimin dhe zhvillimin e infrastrukturës që mundëson zhvillimin e turizmit.
- Përgatitjen hartave turistike për secilën komunë.
- Rivlerësimin e potencialeve turistike të Kosovës bazuar në standarde ndërkontinentare.
- Investime për avancimin e gastronomisë lokale dhe shfrytëzimin e saj si prodhim turistik.
- Promovimin dhe mbështetjen e turizmit balnear (shëndetësor).
- Promovimin e turizmit malor në destinacione turistike të nivelit të lartë, posaçërisht në Bjeshkët e Nemuna dhe në Malet e Sharrit.
- Bashkëpunimin me komunitetet lokale për t'i ruajtur monumentet natyrore.
- Hapjen e faqeve turistike për tërë territorin e Kosovës dhe vendet turistike veç e veç.

- Do të punohet në hartimin e një oferte të përbashkët turistike me Republikën e Shqipërisë për vizitorët dhe investitorët e huaj si dhe për diasporën shqiptare.

1.12.1. Zhvillimi i resorit turistik multifunksional “Brezovica”

Tani Kosova ofron mundësi për zhvillimin e turizmit në disa pjesë të saj, siç është Qendra e Skijimit në Brezovicë, në malet e Sharrit. Ky resurs gjendet mes 1.700 dhe 2.500 m lartësi mbidetare. Ai ofron kushte të shkëlqyeshme gjatë sezonit të skijimit nga nëntori deri në maj. Pasuria e Brezovicës përfshin tri hotele me 680 dhoma, dy restorante dhe nëntë ski teleferiku me kapacitet transporti të 10.000 skiatorë në orë. Nëpërmjet afërsisë me Aeroportin e Prishtinës (60 km) dhe Shkupit (70 km), ky resurs paraqet një destinacion potencial për turistët e huaj dhe ka mundësi të bëhet destinacioni më i favorizuar turistik dimëror në Ballkan.

Gjatë mandatin qeverisës, do të jetësohet Projekti për Zhvillimin e Qendrës Turistike të Brezovicës, i cili tashmë ka filluar, i klasifikuar si projekt me rëndësi kombëtare. Me fillimin e projektit të Brezovicës, në Kosovë do të hapen mbi 3000 vende të reja të punës, e në realizimin e këtij projekti, parashihen të investohen mbi 400 milionë euro. Ne do të vazhdojmë të punojmë me prioritet të lartë për t'i modernizuar, avancuar si dhe krijimin e kushteve përmarrje me turizëm të sa më shumë qytetarëve, sidomos të pjesëve turistike të Kosovës. Do të ofrojmë ndihmë, këshilla, lehtësime si dhe mundësi promovimi turizmit të Kosovës.

1.12.2. Zhvillimi i turizmit rural dhe malor

Turizmi rural apo agroturizmi përbën një tjetër sektor me potencial të madh zhvillimi në Kosovë. Numri i turistëve që preferojnë këtë lloj turizmi në nivel ndërkombëtar, por edhe në nivelin vendas, sa vjen e rritet. Po ashtu po vihet re një tendencë e qytetarëve të zonave urbane të Kosovës për të kaluar kohë në zonën rurale në kontakt të drejtpërdrejtë me natyrën dhe me veprimtaritë tradicionale të bujqësisë dhe blegtorisë. Prandaj, besojmë se zhvillimi i agro-turizmit duke huazuar nga përvojat më të mira ndërkombëtare, në zonat piktoreske të shumta të Kosovës ka për ta bërë sa më të larmishme dhe të gjatë ofertën turistike të vendit tonë dhe ka për të shtuar ndjeshëm punësimin dhe të ardhurat në sektorin e turizmit. Përveç aspektit të bukurisë së natyrës, agroturizmi kosovar mund të stimulohet edhe prej pranisë së kulinarisë karakteristike, traditës së pasur folklorike si dhe bujarisë tipike kosovare. Në mandatin e ardhshëm, Qeveria do të hartojë një strategji gjithëpërfshirëse për këtë sektor, si dhe do të kanalizojë një pjesë të fondeve për ta stimuluar këtë sektor.

1.12.3. Mbrotja e resurseve natyrore

Qeveria, me gjithë përqendrimin në shtetndërtim dhe zhvillim, një ndër prioritetet do ta ketë edhe mbrotjen e resurseve natyrore të Kosovës. Në funksion të kësaj janë dhe veprojnë Ministria e Ambientit dhe Planifikimit Hapësinor si dhe Agjencia e Kosovës për

Mbrojtjen e Mjedisit (AKMM) si pjesë e saj. Po ashtu, organizata të tjera qeveritare dhe joqeveritare janë aktive në mbrojtjen e resurseve natyrore. Mbrojtja e resurseve natyrore realizohen nëpërmjet institucioneve qeveritare të parapara me aktet ligjore dhe të cilat angazhohen të ruajnë kualitetin e ajrit, ujit, tokës dhe biodiversitetit, të promovojoj shfrytëzimin e burimeve të ripërtrishme të energjisë dhe shfrytëzimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore me qëllim që të sigurojë një mijedis të shëndetshëm për brezat e tashme dhe të ardhshëm, në harmoni me progresin e zhvillimeve ekonomike dhe sociale.

Një ndër prioritetet kryesore të Qeverisë në mandatin e ardhshëm 4-vjeçar do të jetë mbrojtja e resurseve natyrore të Kosovës, me politika të qarta dhe të veçanta për resurset natyrore. Misioni ynë do të jetë mbrojtja e resurseve në bashkëpunim me vendasit e atyre pjesëve, duke i stimuluar për ruajtjen e ambientit si dhe krijimin e kushteve për jetesë të banorëve të atyre pjesëve.

1.13. Përmirësimi i performancës së ndërmarrjeve publike

Qeveria do të forcojë qeverisjen koorporative të përgjegjshme dhe profesionale, që siguron qëndrueshmëri të ndërmarrjeve publike, cilësi të lartë të shërbimeve për qytetarët dhe ekonomi të shkallës që ofron shërbime me kosto më të ulët sesa sektori privat. Me qëllim të përmirësimit të performancës së ndërmarrjeve publike Qeveria do të rishikoj bazën ligjore dhe arsyeshmërinë që i ndan ndërmarrjet publike në qendrore dhe lokale, për të siguruar se në vendimmarrje të këtyre janë të përfshirë akterët që janë të prekur nga veprimitaria e këtyre ndërmarrjeve.

Duke synuar një kontroll dhe menaxhim sa më efikas, do të shqyrtohet mundësia që disa nga ndërmarrjet publike të transferohen për monitorim nga ministritë përkatëse. Pavarësimi nga buxheti i shtetit do të shqyrtohet për një numër ndërmarrjesh publike, me theks të veçantë ndërmarrjet me karakter komersial, por asnjëherë duke dëmtuar shërbimet për qytetarët, do të mbështetet mbulimi i një pjesë të shërbimeve publike te familjeve ne asistence sociale nga shërbimet e energjisë elektrike, ujit te pijes, ngrohjes dhe mbeturinave.. Duke marrë parasysh se procedurat e prokurimit publik janë evidentuar si pengesë për investime të reja dhe disa aktivitete komerciale të disa ndërmarrjeve publike, do të shikohen mundësítë që ato ndërmarrje publike që ballafaqohen me konkurrencë të drejtpërdrejtë nga sektori privat, të marrin trajtim të veçantë ligjorë nga procedurat e prokurimit publik. Do te shikohet mundësia e prioritizimit të shqyrtimit te lendeve nga gjykatat si ankesa mbi pagesë nga Ndërmarrjet publike nga konsumatorët borxhlinj.

Privatizimi i ndërmarrjeve publike duhet të ndodhë, por vetëm atëherë kur privatizimi si proces do ta maksimizonte vlerën e ndërmarrjes dhe përfitimeve të tjera që ndërlidhen me privatizimin. Sa i përket privatizimit të PTK-Vala900, Qeveria do ta rishikojë strategjinë ekzistuese për privatizimin e saj. Para se të privatizohet duhet të përmirësohet performanca e kësaj kompanie, nëpërmjet një menaxhmenti efikas dhe investimeve kapitale për ta rritur aftësinë konkurruese të kësaj kompanie dhe vlerën e saj të tregut. Për secilën ndërmarrje do

të vendosen indikatorët kryesorë të performancës, në mënyrë që menaxhmenti dhe bordet e këtyre ndërmarrjeve të mbahen përgjegjës për punën e tyre.

1.14. Agjencia Kosovare e Privatizimit dhe ndërmarrjet shoqërore

Procesi i privatizimit të ndërmarrjeve shoqërore ka kaluar në fazën e përfundimit, dhe përkthjetë Qeveria do të fokusohet në rishikimin e legjislacionit që rregullon funksionimin e AKP-së, përfundimisht përgjegjës për kësaj do të vendoset një afat kohor përmbylljen e procesit të privatizimit dhe likuidimit të ndërmarrjeve shoqërore dhe përfundimin e punës së kësaj agjencie. Siç eshë theksuar më lartë, Qeveria do të hartoj një strategji kombëtare, përfundimisht tu aprovuar në Kuvendin e Republikës së Kosovës, përdorimin e fondeve të grumbulluara nga privatizimi dhe likuidimin e ndërmarrjeve shoqërore. Këto fonde do të përdoren përfundimisht për subvencionimin e kamatave përkredi bujqësore dhe përinvestime në ndërmarrje të vogla dhe të mesme, me qëllim të nxitjes së punësimit. Një pjesë e këtyre fondeve do të orientohet përfundimisht profesionalisht e aftësimin e mëtutjeshëm profesional të punëtorëve që mbeten të papunë nga privatizimi i ndërmarrjeve shoqërore. Me qëllim të ngritjes së efikasitetit të trajtimit të kërkesave të kreditorëve potencialë nga privatizimi i ndërmarrjeve shoqërore nga ana e Dhomës së Veçantë të Gjykatës Supreme, Qeveria do të rishikoj bazën ligjore që rregullon këtë fushë. Do të auditohen rastet e privatizimeve me spin-off special lidhur me përbushjen e kushteve të kontratës.

1.15. Ujërat

Në Kosovë brenda vitit mesatarisht rrjedhin rrith 120 m³/sec. Nga kjo sasi akumulohet vetëm 15%, ndërsa në total shfrytëzimi i ujit përfundimisht gjithë veprimittaritë socio-ekonomike nuk e kalon 20-përqindëshin e ujit që rrjedh. Kjo dëshmon se Kosova ka ujë, por planifikimi dhe shfrytëzimi i ujit si resurs ekonomik dhe social është në shkallë shumë të ulët. Brenda afatit gjashtëmuajor do ta përfundojmë strategjinë përujërat dhe do të përcaktohen qartë burimet ujore përpjekje, për industri, përbushjen e kushteve të kontratës.

Sot rrith 20% e popullsisë së Kosovës nuk ka qasje në furnizim publik me ujë. Prandaj, uji i pijshëm do të jetë prioritet. Në këtë kuadër, do të punohet që në partneritet me donatorët dhe institucionet financiare, të finalizohet me kohë projekti për Prishtinën, ndërsa në periudhën e ardhshme katërvjeçare fshatrat dhe zonat e tjera, që nuk kanë ujë në tetë komunat që furnizohen nga ky sistem, të lidhen me rrjetin e ujësjellësit dhe të furnizohen me ujë nëpërmjet qasjes publike.

1.15.1. Plani për menaxhimin e ujërave

Qeveria e Kosovës do të sigurojë nga donatorët financim të një studimi gjithëpërfshirës për menaxhimin ujërave përfundimisht, duke pësuar rritje të konsiderueshme të popullsisë, e cila po shkakton mbingarkesë të ndërmarrjeve rajonale të ujësjellësve. Prandaj, krijimi i kapaciteteve të reja është i domosdoshëm. Plani do të studionte mundësitetë më të volitshme të krijimit ligeneve të nevojshme përfundimisht.

me kérkesat e qytetarëve dhe pér të ofruar ujë të pijshëm 24 orë. Kompanitë rajonale dhe lokale të do të stimulohen pér të përmirësuar menaxhimin, në ményrë që të lehtësohet financimi i drejtpërdrejtë nga bankat zhvillimore të cilat operojnë në Republikën e Kosovës. Qeveria ka programin me donatorë pér shtrirje të mëtutjeshme të rrjetit në zona rurale si dhe rehabilitimin e rrjetit ekzistues.

1.15.2. Trajtimi i ujërave të zeza

Në qendrat e mëdha urbane, që paraqiten si ndotës të mëdhenj të ujërave dhe lumenjve, do të fillojë implementimi i impianteve. Do të investohet edhe në ligenin e Batllavës dhe të Badovcit, me qëllim të evitimit të ujërave të zeza dhe ujërave të tjera ndotës. Fondet do të sigurohen nga buxheti, duke bërë riorientimin e investimeve, si dhe nga donatorët dhe institucionet financiare ndërkombëtare. Qeveria, me ndihmën e donatorëve, ka funksionalizuar Fabrikën e trajtimit të Ujërave në Skenderaj, ndërsa në Prizren dhe Gjakovë ka nénshkruar marrëveshje të financimit me donatorë pér të mbuluar gjysmën e qyteteve me këtë shërbim, që është i domosdoshëm pér mbrojtjen e mjedisit. Së shpejti do të sigurohet financimi pér fabrikën e trajtimit të ujërave në Pejë, e cila do të mbulonte në masë të madhe pellgun e Drinit të Bardhë. Gjatë katër viteve të ardhshme, Qeveria do të siguroj marrëveshje financimi edhe pér Prishtinën, Ferizajin, Gjilanin dhe Mitrovicën.

1.15.3. Investimet në sistemin e ujitjes

Do të bëhet zgjerimi i dy sistemeve kryesore, Ibër-Lepencit dhe Radoniqit, si dhe projektimi dhe ndërtimi i sistemeve të reja të ujitjes, duke shfrytëzuar edhe një pjesë të madhe të lumenjve të Kosovës, siç janë: Drini, Lepenci, Ereniku, Lumbardhi, Sitnica, Drenica, Llapi e Morava. Do t'i dyfishojmë sipërfaqet që do të ujiten, ndërsa do të fillojmë investimet madhore duke ndërtuar akumulime, të cila do të kenë destinim ujiten e tokave bujqësore, por edhe destinime të tjera. Do të fillojë rregullimi i lumenjve kryesorë, si dhe ndërtimi i akumulimeve mbi këta lumenj. Kjo do të mundësojë shfrytëzimin më të madh të tyre dhe do t'i parandalojë vërshimet. Gjithashtu, do të identifikohen të gjitha lokacionet e mundshme, në ményrë që potenciali ujor të shfrytëzohet edhe pér prodhimin e energjisë elektrike, duke i plotësuar kriteret mjedisore dhe ato të BE-së. Interesimi i investitorëve në këtë fushë është i madh. Ne do t'i përkrahim të gjitha projekte, të cilat do të sigurojnë energji shtesë nga burimet ujore.

1.16. Politikat sociale, mirëgenia sociale dhe solidariteti ndërshoqëror

1.16.1. Parimet e politikave të mirëgenies sociale

Qeveria angazhohet pér forcimin e ekonomisë së tregut dhe zhvillimin ekonomik, si mjet kryesor pér zbutjen e varfërisë dhe të papunësisë, gjithashtu duke siguruar një solidaritet ndërshoqëror, nëpërmjet politikave ekonomike rishpërndarëse të të ardhurave. Politikat sociale do të sigurojnë stabilitetin financiar dhe qëndrueshmërinë e skemës së kontributeve të obligueshme pensionale si dhe do të promovohen skemat e kursimeve vullnetare.

Zvogëlimi i problemeve sociale dhe mirëqenia sociale janë të ndërlidhura drejtpërdrejt me zhvillimin ekonomik dhe rritjen e shkallës së punësimit. Hapja e vendeve të reja të punës është e vjetmja mundësi për zvogëlimin e problemeve sociale në Kosovë. Qeveria beson që duhet ndërtuar një sistem i mirëqenies, i cili objektiv primar e ka riaftësimin e personave që varen nga asistenca sociale. Duke qenë se numri më i madh i përfituesve të asistencës sociale u takojnë zonave rurale, përkrahja e sektorëve të caktuar, të cilët kanë shtrirje në këto zona si bujqësia, blegtoria dhe të ngjashme është mundësi për zhvillimin ekonomik dhe përmirësimin e kushteve të këtyre familjeve.

Qeveria do të trajtojë mirëqenien sociale si tërsi për krijimin e kushteve për punësim, arsimim cilësor si dhe shërbime efikase për kategoritë sociale. Qeveria do të mbështet përmirësimin e gjendjes së përfituesve të asistencës sociale dhe pensioneve bazë. Zvogëlimi i numrit të personave në asistencë sociale dhe integrimi i tyre në shoqëri do të bëhet duke promovuar punësimin e tyre. Asistenca sociale do të dizajnohet në atë mënyrë që të nxise personat e varur nga asistenca të kërkojnë punë dhe të rrisin atësitë e tyre për tregun e punës.

1.16.2. Trajtim i kategorive të veçanta

Kategoritë e Luftës duke përfshirë këtu Familjet e Dëshmorëve, Invalidët, Veteranët dhe Pjesëtarët e UÇK-së si të Familjeve të Viktimate Civile të Luftës, përbënë një pjesë të ndjeshme të shoqërisë së Kosovës, e cila përballet me vështirësi të shumta. Përballja me këtë kategori të veçantë, ka edhe ndjeshmëri politike përveç anës sociale të problemit. Qeveria do të fillojë zbatimin e ligjit për statusin dhe të drejtat e dëshmorëve, invalidëve, veteranëve, pjesëtarëve të UÇK-së, viktimate civile të luftës dhe familjeve të tyre, i cili gjithashtu do të ndryshohet në përputhje me kërkesat përkatëse. Do të vazhdojë të rritet ndihma për invalidë, familje të dëshmorëve, veteranëve dhe kategorive të tjera të luftës. Përveç pensioneve, përfituesit e skemës do të vazhdojnë të kenë beneficione në: lirim nga shpenzimet e energjisë elektrike dhe lirim nga shpenzimet e doganimit të veturave për invalidë të luftës. Qeveria e Kosovës do të vazhdojë bashkëpunimin me shoqatat, të cilat përfaqësojnë kategoritë e dala nga lufta.

1.16.3. Ruajtja e standartit të jetës së atyre që varen nga shteti

Qeveria do të angazhohet që asistenca sociale që ofron shteti për më të varfrit të sigurojë që familja, me mjetet që merr, të plotësojë nevojat elementare. Për aq sa është e mundshme, asistenca sociale do të kushtëzohet me punë aktive të përfituesve dhe me pjesëmarrje në riaftësim, si masë për zbutjen e varférinë dhe varësisë nga asistenca sociale. Do të eliminohen në maksimum pengesat që dekurajojnë kompanitë t'i marrin femrat në punë, si dhe do të nxitet punësimi i personave të moshuar që ende nuk kanë arritur kohën e pensionimit.

Sistemi pensional do të avancojë më tutje për përfituesit nga: pensionet bazike, kontributdhënëse, për personat me aftësi të kufizuar, pensionistët e "Trepçës", ata të ish-

pjesëtarëve të TMK-së dhe të FSK-së. Gjatë periudhës 4-vjeçare në mënyrë të vazhdueshme do të ketë rritje të pagesës për këto kategori.

- Do të vazhdojmë nënshkrimin e marrëveshjeve në sferën e pensioneve me vendet ku kanë punuar shtetasit e Kosovës. Këto marrëveshje do të sigurojnë për realizmin e të drejtës në pension për të gjithë ata që kanë punuar në shtetet tjera.
- Do të vazhdojë ofrimi i shërbimeve për strehim familjar për fëmijë që nuk kanë lidhje farefisnore dhe realizimi i strehimit familjar të fëmijëve pa përkujdesje prindërore.
- Gjithashtu, do të vazhdojë zbatimi i skemës për mbështetje të familjeve që kanë fëmije me aftësi të kufizuar të përhershme prej 1-18 vjet, me dyfishim të shumës aktuale prej 100 euro në muaj.
- Po ashtu, do të vazhdojë ndihma në strehimin dhe mbrojtjen e viktimate të dhunës në familje. Do të vazhdojë dhe rritet përkujdesja institucionale 24 orëshe për fëmijët dhe të rriturit me aftësi të kufizuara mendore, për rezidentë që ndodhen në Institutin Special në Shtime dhe në shtatë shtëpi me bazë në komunitet. Do të vazhdojë përkujdesja e shtuar ndaj të moshuarve pa përkujdesje familjare në Shtëpinë për Persona të Moshuar në Prishtinë dhe në dy shtëpi me bazë në komunitet.
- Do të rritet ndihma sociale për familjet me nevojë të përfshirjes në Skemën e Ndihmës Sociale.
- Do të vazhdojë subvencionimi në bashkëpunim me KEK-un i energjisë elektrike për familje në Skemën SNS dhe në Skemën e FDIL-ës. Vazhdimi i përkrahjes për veteranët e luftës, invalidët dhe familjet e dëshmorëve

1.16.4. Promovimi i ndërmarrësisë për të zgogluar varësinë nga asistenca sociale

Qeveria do të zhvillojë politika aktive sociale që promovojnë ndërmarrësinë, për ta zgogluar varësinë nga skemat sociale, nëpërmjet ndërmarrësisë tek të rinjve dhe femrat. Në zonat rurale në veçanti, do të ofrohen mundësi për zhvillim intensiv në bujqësi dhe stimuj të tjerë në fushën e kreditimit bujqësor. Kujdes i veçantë do t'u kushtohet punëtorëve që ndikohen nga privatizimi i ndërmarrjeve shoqërore, në mënyrë që ata të mos bëhen barrë e asistencës sociale. Financimi i shtesës për pensionistët kontribut dhënës në ish-Jugosllavi do të rishikohet, nëpërmjet aplikimit të parimit të solidaritetit për këtë kategori, sikurse në vendet e tjera.

2. SUNDIMI I LIGJIT DHE SHTETI LIGJOR

Parimi themelor mbi të cilin do të punojë Qeveria e Republikës së Kosovës është sundimi i ligjit. Qëllimi kryesor i yni do të jetë forcimi dhe shërbimi i Republikës së Kosovës për të gjithë qytetarët e saj, do mbështetja në përpjekjet e tyre për të siguruar të ardhura, jetë të qetë dhe të sigurt. Forcimi i shtetit ligjor dhe sigurimi i kohezionit të brendshëm socio-ekonomik, do ta ndihmojë në konsolidimin e shtetësisë së Kosovës në arenën ndërkombëtare. Sundimi i ligjit është përcaktues për cilësinë dhe qeverisjen e mirë. Qeveria do të jetë e pa kompromis në luftimin e korruptionit, krimit të organizuar, terrorizmit dhe aktiviteteve të lidhura me dukurinë e terrorizmit, krimit ekonomik, trafikimit të qenieve njerëzore dhe llojeve të tjera të kriminalitetit. Kjo mund të realizohet vetëm me njerëz që kanë duar të pastra dhe që janë të përgjegjshëm.

Qeveria synon që sistemi i drejtësisë dhe i sigurisë në Kosovë të jetë funksional, profesional, i depolitizuar, i integruar dhe i shtrirë në tërë territorin e vendit, në përputhje me standarde evropiane në fushën e ligjit dhe të sigurisë. Sistemi i drejtësisë dhe i sigurisë duhet të jete në shërbim të të gjithë qytetarëve. Qeveria e Kosovës e vlerëson si shumë të rëndësishme punën e organeve që merren me sundimin e ligjit sigurisë së brendshme të jashtme dhe angazhohet për fuqizimin e tyre në përputhje me parimin e ndarjes së pushtetive.

Qeveria do të angazhohet për reformimin e vazhdueshëm të organit të akuzës dhe fuqizimin e saj, si parakusht për luftimin efikas dhe efektiv të kriminalitetit. Qeveria është e përkushtuar për një prokurori të pavarur dhe të paanshme, me qellim që, pa kompromis, t'i lufoje të gjitha format e kriminalitetit, duke mbrojtur vlerat me vitale të qytetarit dhe të shoqërisë. Qeveria e Republikës së Kosovës do të angazhohet për mbështetjen e profesionit të pavarur të avokatit.

Krahas sukseseve në sektorin e drejtësisë ekzistojnë sfida të shumta të cilat do të trajtohen me përkushtim të madh nga Qeveria. Me kornizën e re institucionale sistemi i drejtësisë do të konsolidohet dhe të koncentrohet në përmirësimin e cilësisë, efikasitetit dhe performancës. Sfidë tjetër është edhe marrja e përgjegjësive ekzekutive nga Misioni i Bashkimit Evropian për Sundim të Ligjit – EULEX, si dhe zbatimi i marrëveshjes për normalizimin e marrëdhënieve me Serbinë, përkatësisht vendosja e një sistemi uniform në tëre territorin e Kosovës. Qeveria e Kosovës do të angazhohet që të mbështhes institucionet e pavarura gjyqësore në trajtimin e numrit të madh të rasteve të grumbulluara dhe përmirësimin dhe përpunimin e të dhënave dhe menaxhimit të rasteve.

Me qëllim të përmirësimit të gjendjes në sistemin e drejtësisë në përgjithësi Qeveria do të angazhohet të zbatojë reformat e nevojshme për zhvillimin e një sistemi gjyqësor që do të jetë transparent, duke siguruar funksionalizim te plotë të reformës gjyqësore në pajtim me ligjet e aplikueshme, krijimin dhe përmirësimin e infrastrukturës fizike të gjykatave me qëllim të plotësimit të nevojave që dalin nga reforma. Qeveria e Kosovës do të mbështhes ndërtimin e objekteve të gjykatave themelore në Gjakovë, Prizren dhe Mitrovicë, si dhe do të ofrojë mbështetje për zhvillimin e sistemeve elektronike për menaxhimin e lëndëve dhe komunikimin dhe aftësimin e përdoruesve të sistemeve elektronike, rishikimin e strategjisë për menaxhimin e lëndëve te vjetra, funksionalizimin e njësisë për hulumtim dhe analizë, dhe ngritjen e kapaciteteve me bashkëpunëtorë profesionalë dhe praktikantë gjyqësorë.

Qeveria e Kosovës do të angazhohet për sigurimin e parakushteve dhe administrimin më efikas të sistemit të ekzekutimit të sanksioneve penale. Do të vazhdohet me ngritjen e kapaciteteve të reja infrastrukturore në Shërbimin Korrektues dhe sprovues të Kosovës dhe rindërtimi i atyre ekzistuese, me ngritjen profesionale të stafit korrektues dhe sprovues dhe ndërmarrja e masave në risocializimin e të dënuarve, me krijimin e institucioneve të veçanta për ekzekutimin e masave edukuese korrektuese për të mitur në pajtim me Kodin e Drejtësisë për të Mitur. Do të rritet funksionalizimi i Burgut të Sigurisë së Lartë dhe i dy qendrave të reja të paraburgimit (në Prishtinë dhe Gjilan) dhe aplikimi i sistemit të mbikëqyrjes elektronike për të dënuarit si dhe funksionalizimi i objektit për të mitur me masë edukative. Ndërsa në mjekësi ligjore, përveç ngritjes së kapaciteteve, do të angazhohemi edhe për krijimin e laboratorit te ADN-së, i cili do të merret me trajtimin e lëndëve civile.

Mbrojtja dhe respektimi i lirive dhe të drejtave themelore është shtylla kryesore në funksionimin normal të një shteti demokratik. Në fakt, nga kjo varet drejtpërdrejt zhvillimi politik, ekonomik dhe juridik i një shteti. Në Kosovë të drejtat e njeriut dhe liritë garantohen me ligj. Qeveria do t'i vendosë të drejtat e njeriut lart në agjendën e saj politike, si dhe do të rrisë alokimin e buxheteve. Qeveria do të jetë e përkushtuar në respektimin e të drejtave civile, politike, ekonomike dhe sociale të të gjithë qytetarëve të Kosovës, pavarësisht nga përkatësia e tyre nationale, etnike, fetare, raciale apo gjinore, ashtu siç janë të garantuara

me Kushtetutë dhe ligj. Në këtë kuptim Qeveria e Kosovës do të zbatojë ligjet aktuale, dhe do të vazhdojë të përditësojë strategjitet për të drejtat e njeriut, duke siguruar qasje afatgjatë në këtë drejtim. Qeveria do të miratojë ligje të reja me synimin të plotësojnë legjislacionin për mbrojtjen e të drejtave të njeriut. Këtu do të përfshihen ligjet antidiskriminim, Avokatin e Popullit dhe barazinë gjinore.

Barazia e qytetarëve para ligjit, gjykimi i drejtë, mos-diskriminimi, e drejta pronësore, liria e siguria, dinjiteti i njeriut dhe të drejtat e tjera qytetare janë themelët e rendit kushtetues e ligjor në Kosovë, prandaj Qeveria angazhohet fuqishëm për mbrojtjen e këtyre parimeve dhe të drejtave. Qeveria do te fokusohet në fuqizimin e rolit dhe pozitës së grave dhe vajzave në shoqëri, hartimin dhe zbatimin e politikave adekuate për fuqizim ekonomik të tyre, me qasje ndër sektoriale te përcjella me resurse adekuate për zbatim. Qeveria do të vazhdoj me fuqizimin e mekanizmave institucional për barazi gjinore. Qeveria e Kosovës do të respektojë dhe zbatojë të drejtat e komuniteteve pakicë në Kosovë, duke treguar përkushtim për integrimin e plotë të tyre në shoqërinë kosovare. Një përkushtim i veçantë do t'i kushtohet të drejtave të komuniteteve Rom, Ashkali dhe Egjiptas. Qeveria, gjithashtu do të fokusohet në zbatimin dhe avancimin e të drejtave të fëmijëve, atyre ekonomike, sociale e kulturore, të personave me aftësi të kufizuar, të komunitetit LGBT, të organizimit sindikal, të pronës, të refugjatëve dhe personave të zhvendosur brenda në Kosovë. Qeveria do të angazhohet në parandalimin dhe luftimin e trafikimit me qeniet njerëzore, si dhe të ofrojë mbrojtjen dhe ndihmën e nevojshme viktimave të krimeve të dhunës (trafikimit më qenie njerëzore, dhunës në familje, krimit të organizuar, etj.).

Më tej, Qeveria do të mbrojë të dhënat personale, si dhe do të luftojë krimin kibernetik. Në mënyrë specifike, Qeveria do të sigurojë që rekondimet e Avokatit të Popullit të adresohen në mënyrë adekuate dhe do të krijojë kushte që ky institucion i pavarur të kryej përgjegjësit e veta kushtetuese.

2.1. Avancimi i legjislacionit në fushën e drejtësisë

Legjislacioni në fushën e drejtësisë është një segment i rëndësishëm, i cili do të trajtohet me prioritet. Përpos ndryshimeve dhe miratimit të ligjeve të reja, që mundësojnë luftimin e korruptionit, por edhe krimit të organizuar, ligjet që do të plotësohen në mënyrë prioritare janë:

- Ligji për Këshillin Gjyqësor të Kosovës (Ka pasur vërejtje që kanë ardhur nga Komisioni i Venecias rreth përbërjes së KGJK-së dhe mënyrës së zgjedhjes së anëtarëve të KGJK-së. Këto rekondime shkojnë në atë drejtim që anëtarët e KGJK-së të zgjedhen nga ana e anëtarëve të Gjyqësorit);
- Ligji për Këshillin Prokurorial të Kosovës (Standard i Komisionit të Venecias, njëherësh edhe rekondim është ndryshimi i përbërjes së KPK-së, në mënyrë që të pamundësohet përfaqësimi i kryeprokurorëve në këtë organ, për të mbajtur aktive llogaridhëni efektive. Në frymën e rekondimeve për funksionimin e

- Ilogaridhënes, Komisioni i Venecias ka rekomanduar po ashtu që kryeprokurori të mos e udhëheq KPK-në);
- Ligji për Gjykatat;
 - Ligji për Prokurorin e Shtetit;
 - Ligji për Financimin e Partive Politike;
 - Ligji për Ndarjen e Administratës Gjyqësore dhe Prokuroriale;

Qeveria do të vazhdojë me avancimin e kornizës ligjore dhe institucionale në funksion të sundimit të rendit dhe ligjit në pajtueshmëri me priorititetet që dalin nga procesi i integrimit evropian. Do të vazhdohet me plotësimin e kornizës ligjore, lehtësimin e punës së gjyqësorit nëpërmjet funksionimit të sistemit të noterisë, jurisprudencës, ndërmjetësimit, administratorëve falimentues dhe përmbaruesve privat, luftimin dhe parandalimin e krimit, e keqpërdorimeve të mundshme nga të ardhurat kriminale nëpërmjet administrimit të pasurisë së sekuestruar ose konfiskimit të cilat gjenerojnë fitime të mëdha, përmirësimin në përafrimin e legjislacionit dhe eliminimin e kolizionit të ligjeve, vazhdimin e mbështetjes përcështje pronësore dhe funksionalizimin e Avokaturës Shtetërore.

Pas pranimit të Kosovës në Këshillin e Evropës duhet të bëhet pranimi i të gjitha konventave në fushën e drejtësisë, që vijnë nga ky mekanizëm.

Gjithashtu, prioritet i Qeverisë duhet të jetë edhe rregullimi dhe më tutje bashkëpunimi juridik ndërkontëtar në fushën penale, nëpërmjet marrëveshjeve të veçanta. Me qëllim të avancimit të mëtejshëm të sistemit të ndihmës dhe bashkëpunimit juridik ndërkontëtar, Qeveria do të angazhohet për krijimin e kushteve me të sigura për personelin dhe sigurimin e pajisjeve adekuate për ruajtjen e dosjeve, lëndëve të ndjeshme dhe të besueshme, ngritjen e kapaciteteve profesionale të stafit, të gjyqtarëve dhe prokurorëve, dhe kompletimin e kornizës ligjore sa i përket fushës së bashkëpunimit juridik ndërkontëtar.

2.2. Luftimi i korruptionit dhe i krimtit të organizuar

Lufta kundër korruptionit ka vazduar të mbetet një prej sfidave kryesore të shoqërisë sonë dhe prioritet i vazhdueshëm i institucioneve të Kosovës. Sfida kryesore në luftën kundër korruptionit është mungesa e rezultateve të shumta në hetimet e korruptionit, mungesa e transparencës dhe Ilogaridhënia në procesin e prokurimit dhe zbatimi i dobët i legjislacionit. Me gjithë krijimin e kornizës të përgjithshme për luftimin e korruptionit, kjo dukuri mbetet një nga sfidat kryesore të institucioneve të Kosovës në përgjithësi, në veçanti konsiderojmë se Kosova duhet të intensifikoj përpjekjet në hetimin, përndjekjen dhe dënimin e rasteve që ndërlidhen me korruption.

Qeveria do të tregojë qasje me zero tolerancë në luftën kundër korruptionit dhe krimtit të organizuar. Qeveria do të jetë e përkushtuar fuqishëm të përmirësojë dhe forcojë kornizën legjislative dhe institucionale për luftimin e korruptionit. Kjo do të arrihet duke bërë efektive

politikat kundër korruptionit nëpërmjet bashkëpunimit dhe koordinimit ndërmjet institucioneve për zbatimin e kornizës legjislative dhe strategjike lidhur me këtë qëllim.

Qeveria do të zbatojë legjislacionin antikorruption, si dhe do të miratojë ligje të reja për të plotësuar më tej legjislacionin përkatës. Qeveria do të angazhohet në parandalimin dhe eliminimin e shkaqeve të korruptionit, edukimit të administratës publike për parandalimin dhe luftimin e korruptionit, si dhe ngritjen e kapaciteteve institucionale dhe njerëzore të nevojshme.

Qeveria është e vetëdijshme që luftimi i krimit të organizuar dhe korruptionit është esencial në luftimin e depërtimit të krimit në sistemet politike, legale dhe ekonomike. Në këtë mënyrë, Qeveria ka vullnetin e qartë të luftojë në mënyrë efektive korruptionin dhe krimin e organizuar, duke zbatuar strategjitet ekzistuese dhe planet, si dhe duke pranuar rezultatet e proceseve të pavarura gjyqësore.

Strategja e re kundër korruptionit dhe plani i veprimit për zbatimin e saj, paraqet një bazë të fuqishme dhe të avancuar që synon të adresoj korruptionin nëpërmjet një qasje gjithëpërfshirëse që do të mbulojë gjithë shoqërinë, duke filluar nga legjislativi, ekzekutivi dhe gjyqësori deri tek sektori privat, mediat dhe organizatat e shoqërisë civile. Megjithatë sfida kryesore mbetet mungesa e buxhetit dhe mekanizmave të nevojshëm për zbatimin e strategjisë nga institacione të ndryshme.

Për luftimin e korruptionit në rastet që kanë të bëjnë me fushën e prokurimit publik nevojitet të ketë me shume trajnime te përbashkëta, sidomos ne sferën e ngritjes profesionale për njohuritë nga fusha e Prokurimit Publik, pasi që në këtë fushë njohuritë e shumë prokurorëve ende janë shumë bazike.

2.3. Rregullimi dhe unifikimi i drejtësisë civile

Qeveria do të ketë prioritet unifikimin e legjislacionit civil, në drejtim të krijimit të një kodi të përbashkët civil, ku do të përfshiheshin të gjitha ligjet e fushës civile. Qeveria e Kosovës do t'i kushtojë vëmendje të veçantë konsolidimit të sistemit të ndërmjetësimit dhe arbitrazhit. Ndërmjetësimi dhe Arbitrazhi garanton shmangjen e burokracive dhe procedurave të zgjatura të gjyqësorit shtetëror duke u dhënë zgjidhje më të shpejtë e efikase problemeve. Duke ia lënë hapësirën nismës private dhe angazhimit vullnetar të palëve të interesuara në këto forma alternative të drejtësisë, do të synojmë që të ulet ngarkesa në gjykata, respektivisht uljen e numrit të madh të lëndëve të pazgjidhura në gjykata, duke bërë që sistemi të bëhet më efikas e të fokusohet në probleme më të rënda apo në ato lëndë që nuk mund të janë të zgjidhshme përvëce prej sistemit konvencional të drejtësisë.

Do të merren masa që të rritet numri i punonjësve të institucioneve të drejtësisë, në mënyrë që këto institucione të janë më efikase dhe të shpejta në veprimtarinë e tyre. Po ashtu, do

shtohet mbështetja logistike, si dhe stafi administrativ i gjyqtarëve apo i prokurorëve, në mënyrë që ata ta bëjnë punën e tyre sa më lehtë e më shpejtë.

2.4. Integrimi i plotë i komunave veriore në sistemin e drejtësisë

Qeveria do të ketë prioritet të rëndësishëm integrimin e komunave veriore në sistemin e drejtësisë dhe funksionalizimin e institucioneve të drejtësisë në pjesën veriore. Një gjë e tillë do të rriste në masë të madhe besueshmërinë e qeverisjes tek qytetarët, por edhe do të forconte vetë sundimin e ligjit. Është e qartë se një gjë e tillë nuk mund të bëhet menjëherë, nëpërmjet veprimeve të shpejta, por kësaj çështje duhet paraprirë me një proces politik i konkretizuar me veprime konkrete, që do të mundësonin një integrim të komunave veriore në sistemin e drejtësisë.

2.5. Vazhdimi i reformës së Administratës Publike

Administrata Publike, e ndërtuar mbi parimet evropiane, si një faktor kyç për ofrimin e shërbimeve për qytetarin dhe që të jetë sa më afër tij, është synimi kryesor i Qeverisë. Qeveria e Kosovës beson thellë se administrata publike duhet të jetë në shërbim të qytetareve dhe e bazuar ne vlera e jo ne interesa te ngushta.

Ministria e Administratës Publike, si bartëse e procesit të koordinimit dhe menaxhimit të reformës së administratës publike, deri më tanë ka ndërmarrë një sërë veprimesh për përmirësimin e shërbimeve të administratës publike, ku një numër i konsiderueshëm i shërbimeve tanimë janë digitalizuar dhe ato ofrohen në formë elektronike. Po ashtu, është komplektuar thuaqse e tërë infrastruktura e nevojshme ligjore për avancimin e proceseve në shërbimin civil të Kosovës. Tashmë është ndërtuar një bazë e mirë për ngritjen e profesionalizmit në shërbimin civil.

Në përgjithësi, viteve të fundit është punuar në plotësimin e kornizës strategjike dhe legjislative për funksionimin e një administratë funksionale dhe tanimë është krijuar një bazë e qëndrueshme. Nevojitet një përqendrim më i thelluar në krijimin e një kornize strategjike për Reformën e Administratës Publike, zhvillimin dhe koordinimin e politikave, avancimin dhe ofrimin e shërbimeve publike, menaxhimin e burimeve njerëzore dhe llogaridhëni, si dhe menaxhimin e financave publike. Qeveria do të sigurojë një sistem të integruar të planifikimit strategjik, me qëllim të ngritjes së cilësisë së politikave, do të zhvillojë një sistem ligjor koherent e të qëndrueshëm në administratën publike që ofron mekanizma efektivë të monitorimit dhe vlerësimit të politikave dhe të legjislacionit.

Nga analizat e dala nga monitorimi i zbatimit të reformës së administratës publike është konkluduar se strategjia e radhës për Reformën e Administratës Publike duhet të jetë më e fokusuar, planifikimet të jenë të zbatueshme dhe të përcjella edhe me burimet e nevojshme financiare, njerëzore dhe të tjera. Prandaj për strategjinë e ardhshme të reformës, si prioritete për fushën e administratës publike janë:

- Korniza Strategjike për Reformën e Administratës Publike (RAP): Krijimi i kohezionit të mirëfilltë të SRAP-it me dokumentet e tjera strategjike e sidomos me KASH-in dhe planin vjetor të buxhetit. Po ashtu, edhe rritja e përkushtimit të të gjithë mekanizmave përgjegjës për zbatimin e RAP-it.
- Zhvillimi dhe koordinimi i politikave: një koordinim sa më adekuat ndërinstitucional, në qendër të qeverisë, ndërministror, zhvillim të politikave dhe analiza sa më të thukëta financiare.
- Menaxhimi i burimeve njerëzore në Administratën Publike: një shërbim publik i strukturuar bazuar në standarde, një shërbim jopolitik, i bazuar në rekrutim të drejtë dhe transparent, promovim në bazë të meritës dhe ngritje profesionale. Po ashtu, synohet ndërtimi i një sistemi unik i pagave në Administratën Publike, si dhe digitalizimi i procesit të menaxhimit të burimeve njerëzore.
- Llogaridhënia: përmirësimi i shërbimeve nëpërmjet rritjes së transparencës dhe fuqizimit të mekanizmit të ankesës dhe qasjes në dokumentet publike, që rezulton edhe në mundësinë e korrigjimit administrativ dhe ligjor.
- Avancimi i qeverisjes: avancimin e shërbimeve për ofrimin e shërbimeve më të mira nëpërmjet qeverisjes elektronike (e-qeverisjes), si një mundësi më e shpejtë, më e lirë dhe më eficiente. Aplikimi më i thellë dhe i gjerë i qeverisjes elektronike ka për qëllim përbushjen më të mirë të politikave, sigurimi i shërbimeve më cilësore për publikun, përdorimin më efikas dhe ekonomik të fondeve publike, procese më efikase dhe të shpejta të administratës dhe qeverisjes, përfshirje më të madhe të qytetarëve dhe bizneseve dhe ajo që është më e rëndësishme, një nivel më të lartë transparence për publikun.
- Menaxhimi i Financave Publike: ngritja e cilësisë së planifikimit të dokumenteve strategjike financiare, monitorimi i shpenzimeve dhe raportimi. Po ashtu, synohet edhe rritja e qëndrueshmërisë financiare nëpërmjet vendimeve financiare të mbështetura në politika qeveritare dhe me vlerësimë kualitative të ndikimit financiar të politikave dhe dokumenteve strategjike dhe ligjore.

Për të siguruar që shërbyesit tanë civilë i respektojnë parimet e etikës dhe disiplinës, Qeveria e Kosovës do të zhvillojë një Kod gjithëpërfshirës të Etikës për Shërbimin Civil, i cili do të përfshijë të dhëna të detajuara për çështjet që kanë të bëjnë më sjelljen e shërbyesve civilë. Për më tepër, do të zhvillohet funksioni i inspektimit të Administratës Publike, i cili do të sigurojë respektimin e Kodit të Etikës dhe përdorimin adekuat të masave disiplinore.

Qeveria e Kosovës do të vazhdojë t'i kushtojë rëndësi të veçantë plotësimit të kornizës ligjore dhe zbatimit të programit të statistikave zyrtare në përputhje me standardet ndërkombëtare, të rëndësishme për analizimin e gjendjes, si dhe orientimin dhe planifikimin të mirëfilltë të politikave qeveritare.

2.6. Rritja e transparencës dhe e pjesëmarrjes qytetare në vendimmarrje

Ndërgjegjësimi dhe kuptimi i praktikave të qeverisë mbështetet në masë të madhe në aftësinë e publikut për të pasur qasje në informacionet me interes. Qeveria do të punojë për të siguruar dhe krijuar një sistem të transparencës dhe pjesëmarrjes së qytetarëve në politikë bërje. Duke qenë e vetëdijshme se pjesëmarrja e qytetarëve ndikon direkt në efektivitetin e punës së saj, Qeveria do të promovoje transparencën, për të ofruar informacionet për qytetarët lidhur atë çfarë po bën Qeveria.

Legjislacioni i deritanishëm ka mundësuar transparencë më të madhe në raport me qytetarët dhe duhet theksuar se qasja në dokumente zyrtare të Qeverisë është përmirësuar dukshëm. Në kuadër të procesit të reformimit dhe zhvillimit të pushtetit lokal është mundësuar, që, në përputhje me vlerat më të përparuara të demokracisë perëndimore, shërbimet e administratës së pushtetit lokal, të jenë të drejtpërdrejta dhe sa më cilësore ndaj qytetarëve të Republikës së Kosovës. Duke synuar arritjen e standardeve më të larta në këtë drejtim, Qeveria do të bëjë përpjekje të vazhdueshme në përmirësimin e kornizës legjislative dhe institucionale, por edhe në zbatimin e dispozitave ligjore, që sanksionohen nëpërmjet Kushtetutës, konventave ndërkombëtare dhe akteve të tjera juridike.

Një qeverisje demokratike kërkon të forcohet marrëdhënia ndërmjet qytetarëve dhe qeverisë së tyre, prandaj Qeveria e Kosovës do të ofrojë mekanizma për të ofruar informacionet për qytetarët që ata të sigurohen që interesat e tyre janë të përfaqësuara në mënyrë adekuate. Përdorimi i teknologjisë së informacionit do të zë një vend të rëndësishëm në tërë këtë proces.

2.7. Vazhdimi i reformës zgjedhore

Një ndër çështjet e rëndësishme që do të ketë parasysh Qeveria është reforma zgjedhore dhe krijimi i mekanizmave efikase që do të garantonin zhvillimin e zgjedhjeve të lira dhe demokratike. Institucionet e Kosovës kanë arritur të kompletojnë legjislacionin bazik të nevojshëm për të garantuar të drejta dhe liri fondamentale për zgjedhje demokratike bazuar në standarde ndërkombëtare. Në thelb ligjet që ndërlidhen me zgjedhjet janë Ligji mbi Zgjedhjet e Përgjithshme dhe Ligji mbi Zgjedhjet Lokale të Republikës së Kosovës.

Qeveria e Kosovës do të angazhohet për ndryshime zgjedhore, të cilat të adresojë në mënyrë të plotë problemet e mprehta që janë ballafaquar në Kosovë. Reforma duhet të kryhet në mënyrë transparente e në frysë konsensuale, duke marrë parasysh më të mirën për Kosovën, pas një debati të gjërë publik me pjesëmarrjen e të gjithë aktorëve politikë si dhe përfaqësues të shoqërisë civile dhe botës akademike. Qeveria e Kosovës do të mbështesë adoptimin e një sistemi zgjedhor që ka nivelin më të ulët të mundshëm të shtrembërimit të votës dhe që do të ketë në të ardhmen përdorimin e teknologjisë më të avancuar dhe adoptimin e praktikave më të suksesshme. Në këtë kuadër, Qeveria e Kosovës do të mbështes procesin e pastrimit të listave zgjedhore, motivimin e daljes të sa më shumë

votuesve në zgjedhje, si dhe rëndësi të veçante do t'i kushtojmë votimit të diasporës, nëpërmjet krijimit të mundësive edhe më të lehta, me sa më pak procedura burokratike përvotim, nëpërmjet postës si dhe përfaqësive tonë diplomatike.

2.8. Zbatimi i Strategjisë për Partneritet me Shoqerinë Civile

E vetëdijshme që një shoqëri civile e fuqishme është komponentë esenciale për një sistem qeverisjeje demokratike, Qeveria e Republikës së Kosovës do ta trajtojë si të tillë shoqerinë civile dhe bashkëpunimin më të thellë me të në se cilin dimension të punës qeveritare. Qeveria e Kosovës, duke besuar thellë se roli i shoqërisë civile është me rëndësi përdemokracinë aktive dhe se pa shoqëri civile të fortë, nuk ka zhvillim të qeverisjes dhe demokracisë, do të vazhdojë angazhimin përkonsolidimin më tutje të raporteve me shoqerinë civile, në kuptimin e gjërë të fjalës, si element bazik i demokracisë dhe si nevojë për një qeverisje të mirë dhe gjithëpërfshirëse.

Qeveria do të ketë vullnetin dhe gatishmérinë përfüruar edhe më tutje pjesëmarrjen e shoqërisë civile në procesin e hartimit dhe të zbatimit të politikave dhe të ligjeve. Në këtë mënyrë synohet që në vitet e kaluara do të avancohet edhe më tutje bashkëpunimi me shoqerinë civile nëpërmjet bartjes së disa përgjegjësive publike, përtu kryer nga shoqëria civile përqytetarët. Tashmë modele të tilla realizohen me sukses në demokracitë e zhvilluara, si: shërbimet përpjekur personat me aftësi të kufizuar, përpjekur e trafikuar etj. Në mënyrë specifike, Qeveria do të vazhdojë të zbatojë Strategjinë Qeveritare për Bashkëpunim me Shoqerinë Civile, si dhe do të krijojë mekanizma të tjera të nevojshëm që lidhen me këtë. Qeveria e Kosovës është e bindur që roli i shoqërisë civile është me rëndësi përdemokracinë aktive. Pa shoqëri civile të fortë, nuk ka zhvillim të qeverisjes dhe të demokracisë.

2.9. Garantimi i lirisë së shprehjes dhe i lirisë së medieve

Qeveria e Kosovës beson fuqishëm se liria e shprehjes, përfshirë lirinë e medieve, është esenciale për një shoqëri demokratike. E ndërgjegjshme se pa lirinë e shprehjes, qytetarët nuk mund të realizojnë pjesëmarrjen e tyre në vendimmarrje, Qeveria e Kosovës do të punojë përfüruar lirinë e shprehjes sipas standardeve më të larta të të drejtave të njeriut dhe të standardeve profesionale, si dhe të mos ndërhyjë në asnjë formë. Edhe përkundër përpjekimeve që janë bërë në këtë drejtim, Qeveria do të angazhohet që kjo të avancojë edhe më tutje, duke siguruar respektimin e të drejtës përlirinë e shprehjes. Qeveria do të përkushtohet që çështje si autonomia e gazetarëve dhe botuesve, mbrojtja e standardeve profesionale të gazetarisë, e drejtë përgjigje dhe korrigjim përpjekim i publikun të rregullohen me legjislacione përkatëse sipas standardeve demokratike ndërkombëtare.

Ne prioritetet e veta Qeveria do ta ketë edhe miratimin e Ligjit për Bashkësitë Fetare meqenëse ky ligj do te mundësoj trajtimin dhe zgjidhjen e problemeve te komuniteteve fetare në mënyrë unike.

2.10. Aprovimi i Ligjit për Parandalimin e Pjesëmarrjes në Konfliktet e Jashtme

Qeveria do të sigurojë që Republika e Kosovës të jetë faktor stabiliteti e bashkëpunimi rajonal dhe ndërkombëtar në luftën kundër krimit të organizuar dhe terrorizmit. Qeveria do të punojë në ngritjen e kapaciteteve të saj që të parandalojë radikalizmin, përfshirë zhvillimin e masave adekuate për të adresuar fenomenin e luftëtarëve të huaj. Në një afat kohor shumë të shpejtë, Qeveria do të miratojë legjislacionin përkatës që sanksionon pjesëmarrjen e qytetarëve të saj në konfliktet e armatosura në vendet e huaja, si dhe në aktivitetet terroriste.

2.11. Lufta kundër terrorizmit

Qytetarët dhe Qeveria e Republikës së Kosovës janë të përkushtuar për të jetuar në një shtet paqësor, prosperues dhe shumetnik, që garanton liritë dhe mirëqenien e të gjithë qytetarëve pa asnjë dallim, sikurse është mishëruar me Kushtetutë. Qeveria do të jetë e përkushtuar që Kosova të jetë pjesë e koalicionit global në luftën kundër terrorizmit. Në një afat kohor shumë të shpejtë, Qeveria do të miratojë legjislacionin përkatës si dhe hartoje politika të qëndrueshme për të parandaluar dhe për të luftuar terrorizmin. Për më tej, Republika e Kosovës aspiron të bëhet pjesë përbërëse e strukturave rjonale dhe globale të sigurisë, në veçanti e NATO-së, BE-së, OSBE-së dhe OKB-së, si dhe do të përkushtohet që të ngritet bashkëpunimi me të gjitha vendet për të luftuar terrorizmin.

2.12. Aprovimi i Ligjit për Gjykatën e Posaçme

Ligji për themelimin e Gjykatës së Posaçme, sipas vendimit të Kuvendit, do të jetë një ndër sfidat kryesore të Qeverisë dhe të Legjislaturës së re. Qeveria do të trajtojë me prioritet hartimin dhe miratimin e Ligjit për themelimin e kësaj Gjykate. Qeveria me prioritet do të hartoje dhe t'i propozojë Kuvendit për aprovim, Ligjin për themelimin e kësaj Gjykate, që tanimë është marrë si obligim ndërkombëtar nga ana e Republikës së Kosovës në proceset integruese

3. AGJENDA EVROPIANE DHE POLITIKA E JASHTME

3.1. Parimet

Për Qeverinë e Republikës së Kosovës politika e jashtme e Kosovës do të jetë vazhdimësi dhe reflektim i politikës së brendshme dhe në funksion të ruajtjes së sovranitetit, integritetit territorial, rendit kushtetues, lirive dhe të drejtave të qytetarëve të Kosovës brenda dhe jashtë vendit dhe garantimit të sigurisë së saj shtetërore. Forcimi i shtetit të Kosovës në dimensionin e brendshëm do të ndikojë pozitivisht edhe në atë të jashtëm. Politika e jashtme e konsoliduar dhe efikase do të reflektohet pozitivisht edhe në zhvillimet e brendshëm, sidomos në rrafshin e investimeve dhe aspekte tjera.

3.2. Njohjet

Njoha ndërkombëtare e pavarësisë dhe sovranitetit të Kosovës do të mbetet prioritet i Qeverisë së Kosovës. Procesi i njohjes së Kosovës ka treguar se shteti i Kosovës është një realitet i pakthyeshëm dhe një faktor i domosdoshëm paqes dhe i stabilitetit në rajon. Më së miri kjo demonstrohet nga fakti i njohjes formale të Kosovës nga të gjitha vendet fqinje (me përjashtim të Serbisë), shumica e shteteve nga rajoni dhe komunitetit Euro-Atlantik. Arritjet e deritanishme janë një meritë e diplomacisë pro-aktive dhe dinamike të Kosovës, por edhe një meritë e partnerëve tanë ndërkombëtarë që kanë mbështetur procesin e njohjes përmes lobimit në emër të Kosovës.

Qeveria e Kosovës do të mbetet fuqimisht e angazhuar për të lobuar për njohje ndërkombëtare nga ana e shteteve anëtare të OKB-së, me qëllim të forcimit të pozicionit ndërkombëtar të Kosovës dhe për të vendosur marrëdhënie diplomatike me shumicën e shteteve anëtare të OKB-së. Kosova ka arritur 108 njohje, në këtë mënyrë ka arritur qëllimin për të pasur më shumë se 100 vende që njohin Kosovën. Ministria e Punëve të Jashtme do të synojë gjatë mandatit të ardhshëm të arrijë njohjen e Kosovën si shtet të pavarur dhe sovran nga 2/3 e shteteve anëtare të OKB-së. Arrita e këtij synimi do të fuqizojë Kosovën si një anëtar i plotë dhe i barabartë i bashkësisë ndërkombëtare dhe do të jetë një kontribut i rëndësishëm për paqen, stabilitetin dhe sigurinë e rajonit. Gjithashtu, një shtysë e fuqishme drejt pranimit të saj formal si shtet anëtar i Kombeve të Bashkuara.

Përkushtimi i Qeverisë së Kosovës për të përfunduar njohjen ndërkombëtare duhet të përqendrohet në një komunikim diplomatik me shtetet e mëdha që nuk e kanë njohur ende Kosovën, brenda Evropës dhe më gjerë. Kosova do të vazhdojë më përpjekjet saj proaktive për të bindur pesë vendet anëtare të BE se njohja e Kosovës është një vendim i drejtë dhe në interes të stabilitetit dhe unitetit evropian.

Qeveria e Kosovës do të vazhdojë të mbetet fuqishëm e përkushtuar për normalizimin e plotë të marrëdhënieve ndërshtetërore me Serbinë dhe vazhdimin e dialogut, që do të synohet të finalizohet më njohjen e ndërsjellë e që do të mundësonte ndërtimin e paqes së

qëndrueshme në mes të dyja vendeve dhe vendosjen e marrëdhënieve diplomatike e të mira fqinjësore, në fryshtë evropiane.

Qeveria e Kosovës do të angazhohet në mënyrë aktive me vendet në Afrikë, Azi dhe Amerikën Jugore për t'i bindur ato për nevojën e njohjes së Kosovës dhe vendosjen e marrëdhënieve diplomatike. Kosova do të shfrytëzojë organizatat rajonale që të nxisë grupimet e vendeve për ta marrë vendimin për njohjen e Kosovës dhe do të përdorë organizatat multilaterale, si Frankofonia, për të mbështetur Kosovën si shtet i pavarur dhe sovran.

E rëndësishme mbetet njohja e Kosovës nga Rusia, Kina, Brazili, India dhe Afrika e Jugut, si vende më ndikim në arenën ndërkombëtare dhe në rajonet e tyre përkatëse. Qeveria vlerëson se pozicioni i tyre i pafavorshëm ka pësuar ndryshim të theksuar. Për më tepër, do të vazhdohet të punohet me fuqitë e tjera rajonale, si: Indonezia, Nigeria, Meksika, Kenia, Kili, Paraguai, Bangladeshi dhe shtete të tjera me ndikim në rajone të ndryshme.

Fuqizimi i mëtejmë i pozitës ndërkombëtare të Kosovës është prioriteti kryesor i politikës së jashtme. Një nga synimet kryesore të qasjes së Kosovës në politikën e jashtme është rëndësia që i jep forcimit të marrëdhënieve dypalëshe. Pjesa më e madhe e përpjekjeve ndërkombëtare të Kosovës është dypalëshe dhe Kosova mbetet e angazhuar për të zhvilluar tutje marrëdhëniet dypalëshe.

Me rritjen e numrit të njohjeve, një prioritet vazhdon të mbetet vendosja e marrëdhënieve diplomatike me shtetet që e kanë njohur Kosovën si shtet të pavarur dhe sovran. Marrëdhëniet diplomatike fuqizojnë njohjen e Kosovës nga një shtet dhe forcojnë pozitën si një anëtar i plotë i bashkësisë ndërkombëtare. Gjithashtu, këto marrëdhënie kanë potencial për të sjellë përfitime të tjera të rëndësishme, siç janë investimet e huaja, shkëmbimet tregtare etj.

Përveç vendosjes së marrëdhënieve diplomatike me vendet kyçë në kontinente të ndryshme, Qeveria e Kosovës synon të zhvillojë marrëdhënie përtej atyre tradicionale diplomatike, sikurse inicimin e konsultimeve të rregullta politike, nënshkrimin e marrëveshjeve për heqjen e regjimit të vizave, mbrojtjen e investimeve si një prioritet për të krijuar një bashkëpunim të mirë dhe bazë ligjore të konsoliduar.

3.3. Integrimi evropian

Integrimi i Kosovës në Bashkimin Evropian do të vazhdojë të jetë prioritet shtetëror në funksion të zhvillimit dhe transformimit shoqëror, ekonomik dhe politik të Kosovës. Arritja e këtij objektivi në mënyrë të plotë do të mundësojë që vendi të forcojë subjektivitetin ndërkombëtar, si dhe të kontribuojë në sigurinë, stabilitetin dhe prosperitetin në këtë pjesë të Evropës, duke u bazuar në parimet dhe vlerat demokratike. Qeveria e Kosovës është e bindur se mënyra më efikase e avancimit politik, ekonomik dhe social të vendit është

zbatimi me përgjegjësi i obligimeve dhe kushteve që rrjedhin nga procesi i integrimeve evropiane. Qeveria e Republikës së Kosovës zotohet dhe është e përkushtuar për zbatimin e vazhdueshëm të reformave të nevojshme në fusha të ndryshme, si: sundimi i ligjit, reformat në Administratën Publike, zhvillimin ekonomik, mbrojtjen e të drejtave të njeriut etj.

Zbatimi koherent i këtyre politikave do të ndikojë pozitivisht në evropianizimin e vendit dhe njëherit do t'i mundësojë Republikës së Kosovës, brenda një kohe të arsyeshme, anëtarësimin si shtet i barabartë në Bashkimin Evropian. Zbatimi i Programit qeverisës në fushën e politikës së Jashtme dhe Integrimit Euroatlantik do t'i mundësojë Qeverisë së Republikës së Kosovës të vazhdojë të mbetet partner i besueshëm dhe i mirëpritur i komunitetit ndërkombëtar.

Harmonizimi i politikës së Jashtme të Kosovës me atë të BE-së (MSA) dhe nisja e dialogut politik të përbashkët në kuadër të implementimit të MSA-së paraqesin objektiv strategjik të Kosovës. Politika e përbashkët e Jashtme dhe e sigurisë e BE-së në shumë aspekte ka përputhje natyrale me politikën e Jashtme të Kosovës dhe me vizionin dhe identitetin shtetëror të saj. Dialogu politik do të ndërmerret për të integruar, përafruar dhe harmonizuar qëndrimet në mes të Kosovës dhe të BE-së për çështje ndërkombëtare, bashkëpunim rajonal dhe fqinjësinë e mirë.

Marrëveshja për Stabilizim dhe Asocimin shërben për evropianizimin e politikave shtetërore. Fokusi i Qeverisë së Kosovës ka qenë fillimi sa më i shpejtë i këtij procesi, si dhe përmbajtja e tekstit të MSA-së të jetë e plotë, duke lobuar rregullisht tek institucionet vendimmarrëse të BE-së dhe kryeqytet e vendeve anëtare që integrimi i Kosovës në Bashkimin Evropian të jetë prioritet.

Gjatë këtij mandati, Qeveria do të jetë e përkushtuar që të arrijë nënshkrimin e MSA-së, duke punuar në dy drejtime, atë me shtetet anëtare të BE-së, ku Qeveria do të përpinqet të sigurojë vendimin unanim nga Këshilli për nënshkrim të MSA-së me Kosovën, si dhe atë me Parlamentin Evropian, ku Qeveria do të shfrytëzojë të gjitha resurset në dispozicion për të lobuar tek deputetët e Parlamentit Evropian dhe grupet parlamentare për finalizimin e MSA-së. Nënshkrimi dhe formalizmi i MSA-së do të jetë prioritet afatshkurtër i Qeverisë së Kosovës dhe do të finalizohet gjatë vitit 2015.

Hyrja në fuqi e MSA-së në fillim të vitit 2016 do të paraqesë një vazhdim të integrimit të mëtutjeshëm të Kosovës në BE, si dhe do të hapë një fazë të re në procesin e integrimit që ndërlidhet me intensifikimin e zbatimit të MSA-së dhe kryerjes të obligimeve të ndërsjella që dalin nga kjo marrëveshje. Zbatimi i mirëfilltë i MSA-së do të jetë prioritet në vazhdimësi gjatë mandatit të kësaj Qeverie. Hyrja në fuqi e MSA-së obligon Kosovën që të shtyjë përpara zbatimin e marrëveshjes që rezulton në transformimin shoqëror, ekonomik dhe politik të vendit.

Qëllimi strategjik i Qeverisë së Kosovës në katër vitet e ardhshme është aplikimi për statusin e shtetit kandidat të BE-së. Në këtë drejtim, avancimi në zbatimin e MSA-së do t'i mundësojë Kosovës aplikimin për statusin e shtetit kandidat. Qeveria do të jetë e përkushtuar në nënshkrimin, formalizmin dhe zbatimin sa më të shpejtë të MSA-së, në mënyrë që Komisioni të vlerësojë pozitivisht zbatimin dhe Kosova përfundimisht të marrë statusin e vendit kandidat. Sfidë mbeten pesë vendet që nuk kanë njohur pavarësinë e Republikës së Kosovës. Qeveria e Republikës së Kosovës, krahas lobimit për njohje, do të vazhdojë të zhvillojë politika që rruga e Kosovës drejt BE-së të mos pengohet nga këto vende.

Përbillyja e procesit të liberalizimit të vizave, në mënyrë që qytetarët e Kosovës të kenë mundësi të lëvizin lirshëm në gjithë zonën Schengen, do të jetë prioritet afatshkurtër i Qeverisë. Qeveria do të adresojë të gjitha rekomandimet e dala nga raporti vlerësues i Komisionit Evropian dhe, nëpërmjet zbatimit me përpikëri të Planit të Veprimit për Liberalizim të Vizave, do të sigurojë që këtë proces të rëndësishëm për vendin ta përbillye sa më shpejtë, në mënyrë që qytetarët e Kosovës të lëvizin lirshëm në Evropë. Në këtë aspekt, prioritet kyç mbetet zbatimi i Planit të Veprimit që adreson të gjitha sfidat e riatdhesimit, ri-integrimit, sigurisë së dokumenteve, menaxhimit të kufirit dhe migrimit dhe sigurimit të përgjithshëm të rendit publik. Qeveria e Kosovës do t'i shfrytëzojë të gjitha resurset në dispozicion për të lobuar te shtetet e zonës Schengen, për të siguruar përkrahjen e tyre që ky proces të përfundohet me sukses.

Qeveria e Kosovës do të jetë e përkushtuar brenda 6-mujorit të parë të vitit 2015 të nënshkruajë marrëveshjen-kornizë me Bashkinë Evropian, që do t'i mundësojë Kosovës qasjen në programet e BE-së. Nëpërmjet kësaj marrëveshjeje Kosova fiton të drejtën për të marrë pjesë dhe të përfitojë nga programet në sektorë të ndryshëm, si:

- Kulturës dhe rinisë (Kulturë, Rinia në Aksion, Hulumtime dhe Inovacion)
- Çështjeve ekonomike (Programin për Ndërmarrësi dhe Inovacionit)
- Programi i Komunitetit për Punësim dhe Solidaritetit Social,
- Programin për Veprimet e Komunitetit në fushën e mbrojtjes së Konsumatorit dhe
- Programet e çështjeve të tjera sektoriale, si: Programi GALILEO, Programi mbështetës për politikat e TIK-ut, Shëndetit publik etj.

3.4. NATO-ja dhe siguria

Qeveria e Kosovës do të vazhdojë të ruajë sigurinë e saj të brendshme dhe të jashtme. Përafrimi drejt anëtarësimit në NATO do të ndihmojë në këtë drejtim. Aleanca Veri-atlantike do të vazhdojë të jetë instrumenti kryesor multilateral i politikës së mbrojtjes dhe sigurisë së Kosovës në aspektin diplomatik dhe ushtarak. Nëpërmjet përafrimit kontraktual në NATO, Kosova do jetë pjesë e kornizës së mbrojtjes kolektive për parandalimin e kërcënimive të mundshme, sfidave dhe rreziqeve për stabilitetin e vendit dhe të rajonit.

Kosova do të vazhdojë të angazhohet për të arritur anëtarësimin në Programin e Partneritetit për Paqe (PfP) të NATO-s dhe mekanizmat e tjerë Euro-Atlantikë, për të avancuar marrëdhëniet me NATO-n dhe për të forcuar stabilitetin, sigurinë dhe paqen në Kosovë dhe në rajon. Kosova do të rrisë angazhimin në mekanizma dhe struktura rajonale të sigurisë, për të qenë partner i përgjegjshëm i NATO-s në rajon. Rëndësia e anëtarësimit në programin e PfP-së konsiston në dy aspekte: në atë politik dhe ushtarak.

Në aspektin politik, nëpërmjet PfP-së Kosova synon të fillojë një kapitull të ri bashkëpunimi dhe partneriteti me NATO-në, e që përbën gjysmën e rrugës për integrim të plotë në strukturën Euro-Atlantike; synon të hapet mundësia për nënshkrim të marrëveshjeve bilaterale me anëtarët e PfP-së. Në këtë kuptim, Kosova do të përfitojë nga mundësia e hapjes së përfaqësisë diplomatike në selinë politike dhe ushtarake të NATO-s, me qëllim të pjesëmarrjes së barabartë në forumet politike dhe diplomatike të NATO-s, si dhe synohet qasja në fondet dhe thirrjet për financim të NATO-s në rajon, dedikuar institucioneve dhe shoqërisë civile.

Në aspektin ushtarak, Kosova synon të jetë pjesëmarrëse në stërvitjet e përbashkëta ushtarake me anëtarët e NATO-s dhe anëtarët e PfP-së, me qëllim që gradualisht të përfshihet në grupet gjeografike të fushëbetejave "battlegroups", duke përfituar edhe qasje të drejtpërdrejtë në shtatë qendrat e ndryshme të trajnimit. Po ashtu, do të hapte mundësinë e dërgimit të pjesëtarëve të Forcave të Armatosura të Kosovës në akademitë ushtarake në vendet partnere, duke dinamizuar dhe intensifikuar përvojat.

Gjatë këtij mandati qeverisës, Kosova do të vazhdojë të zhvillojë kapacitete e saj në funksion të sigurisë, si dhe për të kontribuar në misionet ndërkombëtare të paqes, dialogut dhe zgjidhjes së krizave dhe assistencës humanitare e zhvillimore. Përkushtim të veçantë do të vazhdohet t'i jepet procesit të transformimit të Forcës së Sigurisë së Kosovës në Forca të Armatosura të Kosovës, bazuar në Rishikimin Strategjik të Sektorit të Sigurisë (2014-2024), duke vazhduar profesionalizimin e saj në bashkëpunim të ngushtë më NATO-në, si dhe në rrafshin bilateral me partnerët Euro-atlantikë.

Forcat e Armatosura të Kosovës (FAK) do të janë forcë profesionale e udhëhequr sipas parimeve të kontrollit demokratik dhe civil, integruar gradualisht në strukturat euro-atlantike dhe e gatshme të kontribuojë në sigurinë dhe paqen rajonale dhe globale, krahas ushtrive simotra të saj nga NATO-ja.

Specifisht, një proces tranzicioni do të ndodhë me kalimin në Ministrinë e Mbrojtjes nga Ministria e Forcës së Sigurisë së Kosovës në kuadër të parimit të mbikëqyrjes civile të sigurisë. Kjo infrastrukturë e re e mbrojtjes bazohet në vizionin e Republikës së Kosovës si shtet që promovon stabilitet dhe siguri, jo vetëm për nevojat e brendshme të saj, por edhe për rajonin dhe Evropën e më gjerë, duke besuar se siguria shtetërore është e lidhur ngushtë me sigurinë rajonale dhe sigurinë më të gjerë Euro-Atlantike.

FAK-u do të ketë për mision Interesat dhe Objektivat e sigurisë shtetërore të Republikës së Kosovës, siç janë: pavarësia, sovraniteti dhe integriteti territorial; rendi kushtetues; zhvillimi i qëndrueshëm ekonomik; jeta, mirëqenia, prona dhe siguria e qytetarëve; stabiliteti rajonal dhe anëtarësimi në organizatat ndërkombëtare; integrimi dhe bashkëpunimi me strukturat e Bashkimit Evropian dhe Euro-Atlantik.

Në bashkëpunim të ngushtë mes Ministrisë së Punëve të Jashtme dhe Ministrisë së Mbrojtjes, do të vazhdojë të rritet prania e Atasheve të Mbrojtjes dhe atyre të Sigurisë nëpër misionet diplomatike të Republikës së Kosovës, me qëllim të avancimit dhe promovimit të interesave në kuadër të Politikës së Jashtme dhe Sigurisë. Po ashtu, përveç se me SHBA-të dhe Republikën e Shqipërisë, do të vazhdohet nënshkrimi i marrëveshjeve bilaterale mbi statusin e forcave SOFA me shtetet partnere të Republikës së Kosovës, me qëllim të thellimit të bashkëpunimit dhe partneritetit dypalësh për promovimin e sigurisë, paqes dhe të stabilitetit.

Do të vazhdohet me ngritjen e kapaciteteve të institucioneve të rendit dhe të sigurisë në Kosovë, për të ofruar një ambient të sigurt dhe të qetë në vend. Fokus i veçantë do t'i kushtohet modernizimit të Policisë së Kosovës dhe forcimit të kapaciteteve të saj, në veçanti në fushat që kanë të bëjnë me hetimin dhe zbulimin e krimit të organizuar, korruptionit, luftën kundër terrorizmit dhe ekstremizmit radikal. Snim do të jetë anëtarësimi në INTERPOL dhe avancimi i bashkëpunimit me EUROPOL-in, në shërbim të forcimit të sigurisë së brendshme dhe asaj rajonale. Kosova, si një partner i përkushtuar i komunitetit Euro-Atlantik, do të vazhdojë të mbetet e angazhuar për të mbështetur aleatët e saj në ballafaqimin me sfidat të ndryshme të sigurisë globale, siç janë: terrorizmi dhe ekstremizmi fetar. Do të vazhdojë të ndërmarrë veprimet dhe masat e nevojshme për parandalimin dhe luftimin e kërcënimive ndaj rendit kushtetues të saj dhe karakterit laik të shtetit.

3.5. Marrëdhëniet shumëpalëshe (multilaterale)

Kosova do të vazhdojë përpjekjet për t'u bërë anëtare e plotë e OKB-së, agjencive të saj të specializuara dhe të rrisë pjesëmarrjen dhe përfaqësimin e saj në mekanizmat multilaterale. Diplomacia multilaterale e Kosovës do të vazhdojë të jetë në shërbim të avancimit të interesave shtetërore të Kosovës, zhvillimit demokratik dhe ekonomik të vendit, si dhe marrjes së përgjegjësive ndërkombëtare.

Anëtarësimi i Republikës së Kosovës në organizata ndërkombëtare do të mbetet një ndër prioritetet parësore të Qeverisë së Kosovës. Roli i Kosovës në marrëdhëniet shumëpalëshe po forcohet vazhdimesht nëpërmjet gjithëpëfshirjes në nismat e shumta rajonale dhe ndërkombëtare. Çdo progres i deritashëm në këtë fushë ngrit imazhin e vendit tonë në botë dhe i mundëson Kosovës përfshirjen në projekte shumëpalëshe, që kanë për qëllim stabilitetin, paqen, sigurinë dhe mirëqenien e përbashkët në botë.

Sot, Kosova ka arritur pjekurinë politike për të qenë pjesë e sistemit multilateral. Kosova ka ndërtuar institucionë demokratike dhe të qëndrueshme, ekonomi funksionale, si dhe shoqëri shumë etnike. Përfshirja e Kosovës në sistemin multilateral ndërkombëtar i shërben disa qëllimeve, siç janë: vënia e kontakteve të reja më shtetet që ende nuk e kanë njohur Kosovën; legjitimimi ndërkombëtar i pavarësisë së Kosovës; reduktimi i shpenzimeve që dalin nga diplomacia bilaterale; përfitimi nga donacionet dhe përfitimet që dalin nga anëtarësimi; si dhe hapja e mundësive për të vendosur marrëdhënie diplomatike me vendet që kanë njohur Kosovën.

Anëtarësimi i plotë i Republikës së Kosovës në OKB është me interes strategjik dhe si i tillë mbetet objektivi suprem i agjendës tonë multilaterale. Edhe përkundër faktit që Kosova nuk është anëtare e plotë e OKB-së, anëtarësimi i saj në dy nga 16-të agjencitë e saj të specializuara (FMN dhe Bankën Botërore), ka lehtesarar në një mënyrë rolin e Kosovës karshi agjencive të tjera të OKB-së. Prandaj prioritet i Qeverisë së Kosovës mbeten agjencitë e specializuara të kësaj organizate, pasi anëtarësimi në FMN dhe BB shpesht nuk pranohet si njëri nga parakushtet e përbushura, duke qenë se këto agjenci simotra trajtohen ekskluzivisht si kategori mekanizmash financiarë. Në përputhje me probabilitetin, përfitimin dhe mundësitet kohore dhe procedurale, Agjencitë e Specializuara të OKB-së, pjesë e të cilave mund të bëhet vendi ynë në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme, janë: Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSH), UNESCO, Unioni Ndërkombëtar i Telekomunikimit (ITU), Unioni Postar Univerzal (UPU), Organizata për Ushqim dhe Bujqësi (FAO), Fondi Ndërkombëtar për Zhvillim Bujqësorë (IFAD) dhe Organizata Ndërkombëtare e Punës (ILO).

Prioritet afatshkurtër i Qeverisë së Kosovës mbetet anëtarësimi në dy prej agjencive të specializuara më të rëndësishme të OKB-së: Organizata Botërore e Shëndetësisë dhe UNESCO. OBSH luan një rol të jashtëzakonshëm në formulimin dhe implementimin e politikave shëndetësore botërore dhe anëtarësimi i saj do ta dërgonte në tre numrin e agjencive të specializuara të OKB-së, ku Kosova bëhet anëtare. Një tjetër Agjenci e Specializuar e OKB-së e rëndësishë së veçantë është UNESCO-ja, me seli në Paris, e cila promovon arsimin për të gjithë, zhvillimin kulturor, bashkëpunimin ndërkombëtar në shkencë, mbron trashëgiminë natyrore dhe kulturore, si dhe promovon lirinë e shtypit dhe të komunikimit.

Një tjetër organizatë multilateralë, në të cilën Kosova synon të anëtarësohet dhe që është prioritet i agjendës multilaterale të Kosovës është Këshilli i Evropës (KE). Kosova është shtet evropian dhe ka të gjitha atributet demokratike të jetë anëtare e plotë e Këshillit të Evropës. Anëtarësimi i Kosovës në KE do të ishte dëshmi e investimit afatgjatë për konsolidimin e demokracisë dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut në gjithë hapësirën e Evropës Juglindore. Kosova, nëpërmjet anëtarësimit në Komisionin e Venedikut dhe në Bankën për Zhvillim të Këshillit të Evropës, ka krijuar parakushtet për aplikim edhe në Këshillin e Evropës. Qytetarët e Kosovës do të përfitonin më së shumti nga anëtarësimi i Kosovës në KE dhe institucionet e saj, siç është Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Anëtarësimi në (KE) dëshmon një

standard të arritur në zhvillimin e demokracisë, të zhvillimit ekonomik dhe të sundimit të ligjit. Ky dimension reflektohet edhe në kontekstin e Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit ndërmjet Kosovës dhe BE-së.

Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim (OSCE) është një tjetër organizatë më të cilën Kosova kërkon të vazhdojë marrëdhëniet e saj dhe tutje t'i avancojë ato. Si një forum i gjerë politik dhe i sigurisë, që shkon përtaje kufijve të Evropës, OSBE-ja është një organizatë në të cilën Kosova mund, në mënyrë shumë aktive dhe efikase, të promovojë dhe mbrojë politikën e saj të jashtme dhe interesat e përgjithshme. Duke vazhduar bashkëpunimin më të gjitha tre dimensionet e kësaj organizate (politiko-siguri, ekonomike dhe mjedisore), Kosova do të mund të përdorte programet e ndihmës dhe mbështetjen e OSBE-së në reformën policore, reformën e gjyqësorit dhe forcimin e institucioneve demokratike.

Përveç përpjekjeve për anëtarësim në organizata me ndikim të gjerë politik dhe ekonomik, Kosova do të shtojë përpjekjet për t'u anëtarëuar në organizata ndërkombëtare sportive, kulturore dhe arsimore. Kjo do të ishte në interes të fuqizimit të këtyre sektorëve socialë në Kosovë, që do të ofron mundësinë për të promovuar identitetin dhe talentin vendor në instancat ndërkombëtare.

3.6. Partneritetet strategjike

Koncepti bazë mbi të cilin mbështeten qëllimet strategjike të Republikës së Kosovës, në marrëdhëniet e saj me shtete të tjera, është dhe duhet të jetë gjithmonë interes i shtetëror, si dhe ai reciprok. Interesi shtetëror i Kosovës është i përcaktuar dhe përkufizohet nga vlerat demokratike dhe kushtetuese, të mishëruara në Kushtetutën e Republikës së Kosovës. Mbi këto premisa, Qeveria e Kosovës do të angazhohet që politika e jashtme e Kosovës të mbetet një politikë parimore, që udhëhiqet nga po ato vlera dhe parime demokratike dhe nga normat ndërkombëtare. Qeveria e Kosovës do të angazhohet të avancojë më tutje marrëdhëniet e veçanta me Shtetet e Bashkuara të Amerikës, në nivel të partneritetit të thelluar strategjik. Marrëdhëniet mes dy vendave duhet të arrijnë në nivel të bashkëpunimit strategjik, me përfitime të ndërsjella në ekonomi, siguri dhe fushat me interes të përbashkët për të shtyrë përpara integrimin në strukturat Euro-Atlantike.

Për Qeverinë e Kosovës, Shtetet e Bashkuara të Amerikës mbetet partneri strategjik më i rëndësishëm. Ky partneritet strategjik synon që të thellojë bashkëpunimin e deritanishëm, dhe përfitimin e ndërsjellë të të dyja vendave, në një spektër të gjerë të interesave të përbashkët, sikurse forcimin e demokracisë dhe ekonomisë së lirë, ruajtjen e integritetit territorial, fuqizimin e sundimit të ligjit dhe respektit për të drejtat e njeriut, promovimin e të drejtave të komuniteteve, mbështetjes për projektet strategjike në fushat e sigurisë, energjisë dhe koordinimit në mekanizmat multilaterale. Republika e Kosovës angazhohet për një rol të shtuar të strukturave Euro-Atlantike në Evropën Juglindore.

Me transformimin e FSK-së në FAK, brenda këtij partneriteti, do të angazhohemi për të dhënë kontributin në misione ndërkontinentale paqeruajtëse apo ndërtimin e paqes, shoqëruar me kontribut civil e diplomatik. Ky partneritet do të mbulojë të gjitha fushat e interesit të ndërsjellë, të cilat do të identifikohen në kuadër të konsultave të drejtpërdrejta që do të iniciohen.

Kosova do të vazhdojë të forcojë bashkëpunimin strategjik me Gjermaninë, Francën, Britaninë e Madhe, Italinë dhe vendet e tjera evropiane. Duke vlerësuar rolin historik dhe aktual që kanë këto vende për Republikën e Kosovës, është i domosdoshëm thelli i bashkëpunimit dhe kultivimi i marrëdhënieve të veçanta me to. Marrëdhëniet bilaterale me këto vende janë një faktor kyç përmes përbushjen e objektivave të politikës së jashtme të Kosovës, për zhvillimin e saj demokratik, ekonomik dhe do të shtyjnë përpjekjet integruese në strukturat Euro-Atlantike. Nëpërmjet bashkëpunimit të ngushtë me se cilin nga këto vende, Kosova do angazhohet për promovimin e vazhduar të vlerave Euro-Atlantike në rajon.

Në këtë drejtim, Qeveria e Kosovës do të angazhohet në forcimin e partneritetit me Republikën Federale të Gjermanisë, Britaninë e Madhe, Francën, Italinë dhe vendet e tjera evropiane. Duke vlerësuar përkrahjen e këtyre vendeve dhënë Kosovës në konsolidimin e brendshëm të shtetësisë, ato janë përkrahësit kryesorë në rrugën drejt integrimit në BE. Qasja proaktive ndaj Kosovës dhe rajonit i bënë këto vende partnerë kryesorë brenda Bashkimit Evropian.

Angazhimet kryesore në kuadër të këtij bashkëpunimi mbeten integrimi në Bashkimin Evropian, ku veçmas Gjermania dhe vendet e tjera janë mbështetësit kryesorë në këtë proces. Mbështetja e Gjermanisë në këtë proces do të kishte një ndikim shumë të madh edhe në aktorët e tjere evropianë; politika ndaj rajonit (Procesi i Berlinit), rritja e investimeve gjermane në Kosovë dhe bashkëpunimi i përgjithshëm bilateral. Qeveria e Kosovës do të angazhohet në zgjerimin e bashkëpunimit më të thellë e të gjithanshëm, si dhe inkurajimin e rritjes së shkëmbimeve dypalëshe me të gjitha vendet evropiane.

3.7. Politika ndaj rajonit

Qeveria e Kosovës do të vazhdoj të promovoje fqinjësi të mirë dhe konstruktive me të gjitha shtetet e rajonit. Në përbushje të kësaj politike rajonale, Kosova do të mbetet e angazhuar në mënyrë konstruktive dhe pragmatike për të rritur bashkëpunimin rajonal efektiv nëpërmjet fuqizimit dhe vazhdimit të pjesëmarrjes së saj në organizata dhe forume rajonale. Në objektivat e Qeverisë së Kosovës ndaj rajonit, parashihet bashkëpunimi me të gjitha vendet, të cilët janë ose synojnë të janë pjesë e strukturave Euro-atlantike, si BE-ja dhe NATO-ja/ Për Kosovën, integrimi në këto struktura dhe orientimi i qartë drejt tyre, është hap dhe parakusht për një rajon stabil, paqësor dhe të qëndrueshëm, prandaj dhe është thellësisht e përkushtuar që të nxitë dhe të promovoje këtë frymë në gjithë bashkëpunimin rajonal.

Politika rajonale e Qeverisë së Kosovës do të vazhdojë të mbështesë dialogun e të gjitha niveleve, sigurinë rajonale, bashkëpunimin ekonomik, thellimin e shkëmbimeve tregtare, mbrojtjes dhe promovimit të drejtave dhe lirive të njeriut. Qasja e Qeverisë së Kosovës në raport me vendet e rajonit do të vazhdojë të jetë gjithëpërfsirëse, promovon dhe nxit hapësirat e interesit të përbashkët, pérkrah perspektivën euro-atlantike të rajonit.

Një nga objektivat kryesore të Qeverisë së Kosovës është forcimi i bashkëpunimit rajonal nëpërmjet angazhimit bilateral me shtetet e rajonit dhe multilateral në forumet dhe mekanizmat rajonalë. Duke marrë shkas nga pozita gjeopolitike e Republikës së Kosovës në rajon, Kosova do të vazhdojë të promovojojë fqinjësi të mirë dhe konstruktive me të gjitha shtetet e rajonit. Në përbushje të kësaj politike rajonale, Kosova do të mbetet e angazhuar në mënyrë konstruktive dhe pragmatike për të rritur bashkëpunimin rajonal efektiv nëpërmjet fuqizimit dhe vazhdimit të pjesëmarrjes së saj në SEECP, Këshillin Rajonal për Bashkëpunim (RCC), RACVIAC, MARRI, A5 dhe organizatat dhe iniciativat të tjera të rëndësishme rajonale, në të cilat Kosova është anëtare dhe pjesëmarrëse. Kosova do të promovojojë lehtësimin e lëvizjes së lirë të qytetarëve, mallrave dhe shërbimeve në rajon duke u bazuar në standartet evropiane dhe mekanizmat ekzistues.

Qëllimi primar i Qeverisë së Kosovës për bashkëpunimin rajonal është forcimi i marrëdhënieve me fqinjët e parë, ngritura e nivelit aktual të shkëmbimeve të gjithanshme, avancimin e bashkëpunimit në të gjitha fushat me interes të përbashkët. Kështu Kosova synon të thellojë bashkëpunimin, me qëllim që të gjitha këto vende të krijojnë mekanizma të përbashkëta që mundësojnë përmirësimin e jetës së qytetarëve në fushat me interes reciprok, si:

- Sundimi i Ligjit, luftimi i krimit të organizuar, bashkëpunimi në fushat e sigurisë dhe të drejtësisë;
- Ekonomia: Rritja e vëllimit të bashkëpunimit ekonomik, tregtar dhe sektorit të energjisë, lidhja më e mirë infrastrukturore;
- Integrimet Euro-Atlantike: Avancimin e bashkëpunimit për shkëmbimin e përvojave në integrimet evropiane dhe NATO;
- Lëvizja e lirë: Krijimin e mundësive për lëvizje të lirë të njerëzve, mallrave dhe kapitalit;
- Bashkëpunimi në fushën akademike, kulturore dhe sportive, bashkëpunimit në fushat e shëndetësisë dhe punësimit.

Për Qeverinë e Kosovës është i domosdoshëm angazhimi i mëtutjeshëm i BE-së në mbështetjen dhe forcimin e bashkëpunimit rajonal e sidomos në forcim të qeverisjes ekonomike. Kosova është e përkushtuar që të bashkëpunojë me shtetet e rajonit dhe të BE-në, në funksion të standardizimit të politikave fiskale dhe ekonomike. Në këtë drejtim duhet të realizohen objektivat e dala nga Strategjia për Evropën Juglindore 2020. Nëpërmjet rritjes

së bashkëpunimit me të gjitha shtetet e rajonit, sidomos në sferën ekonomike dhe infrastrukturore, synohet që Kosova të shndërrohet një treg atraktiv për investime të huaja.

Zbatimi i partneritetit strategjik me Shqipërinë, duke nxitur zhvillimin e ngushtë politik, ekonomik dhe kulturor do të mbetet një prioritet i qeverisë për të nxitur integrimin tregtar në mes të dyja vendeve dhe përshtypjen e integrimit në BE dhe NATO të Kosovës. Marrëdhëniet mes Republikës së Kosovës dhe Republikës së Shqipërisë duhet çuar e zhvilluar më tej në të gjitha drejtimet, duke synuar heqjen e të gjitha barrierave që pengojnë shkëmbimet dhe integrimin ekonomik, arsimor e kulturor mes dy shteteve.

Qeveria e Kosovës angazhohet që partneriteti strategjik mes Kosovës dhe Shqipërisë të forcohet edhe më shumë e të bëhet efektivisht më i rëndësishëm për të dyja palët. Në kuadër të intensifikimit dhe sofistikimit të mëtejshmë të këtij partneriteti natyral mes dy vendeve, do të ketë angazhim të shtuar në drejtim të krijimit të rrëthanave për zhvillimin e hapësirave të përbashkëta ekonomike, energjetike, kulturore e arsimore.

Mbetet prioritet realizimi i projekteve të përbashkëta në kuadër të bashkëpunimit në Procesin e Konferencës së Berlinit, ku përfshihen edhe vende tjera nga rajoni, si: Mali Zi, Serbia, Maqedonia, Kroacia, Bosnja dhe Hercegovina.

Kosova do të vazhdojë të mbetet fuqishëm e përkushtuar për normalizimin e plotë të marrëdhënieve ndërshtetërore me Serbinë dhe vazhdimin e dialogut, që do të synohet të finalizohet me njohjen e ndërsjellë që do të mundëson ndërtimin e paqes së qëndrueshme në mes të dyja vendeve dhe vendosjen e marrëdhënieve diplomatike dhe të mira fqinjësore në fryshtë evropiane. Deri në arrijet e kësaj aspirate, Kosova mbetet e përkushtuar, nëpërmjet dialogut, si vlerë evropiane dhe si rruga e vetme, për zbatimin e Marrëveshjes së 19 prillit 2013 për normalizimin e marrëdhënieve me Serbinë, si dy shtete të pavarura dhe sovrane, për të zgjidhur mosmarrëveshjet që ekzistojnë në mes dy vendeve tona, nëpërmjet dialogut të nivelit të lartë dhe teknik, me lehtësimin dhe garantimin e Bashkimit Evropian.

Kjo ndërmarrje e fuqishme e dialogut ndërshtetëror është bazuar në parimet e së drejtës ndërkombëtare dhe standardet më të mira evropiane për fqinjësi të mirë, me synim të përmirësimit të jetës së qytetarëve, vendosjes së relacioneve të mira fqinjësore mes dy shteteve, sigurimin e agjendës evropiane për dy vendet, si dhe forcimi i paqes e stabilitetit rajonal. Kosova fton dhe inkurajon edhe më tutje angazhimin e Bashkimit Evropian dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës në lehtësimin e këtij procesi historik mes dy vendeve.

Mungesa e marrëdhënieve normale ndërshtetërore mes Kosovës dhe Serbisë paraqet pengesë serioze për stabilitetin, sigurinë dhe prosperitetin në të gjithë Evropën Juglindore. Si pasojë, asnjëri vend nuk mund të anëtarësohet në Bashkimin Evropian pa zgjidhjen e çështjeve të hapura bilaterale dhe pa normalizimin e plotë të marrëdhënieve fqinjësore,

prandaj ky proces normalizimi mes dy vendeve i shërben interesave të qytetarëve të të dyja vendeve dhe interesave të rajonit, po ashtu.

Procesi i normalizimit ndërshtetëror do të vazhdojë të përdoret edhe në funksion të fuqizimit të sovranitetit në gjithë vendin, si dhe në avancimin e legitimitetit ndërkombëtar të Kosovës. Marrëveshja e 19 prillit 2013 paraqet vetëm fillimin e një kapitulli të normalizimit dhe duhet të pasurohet me arritjen e marrëveshjeve të reja. Kurse rezultatet e deritanishme të arritura nga zbatimi i të gjitha marrëveshjeve të Brukselit ka vodusur bazamentet stabile për normalizimin e marrëdhënieve ndërshtetërore, mirëpo mbeten edhe shumë sfida në drejtim të zbatimit të plotë dhe efektiv të marrëveshjes.

Qeveria e Kosovës gjatë këtij mandati qeverisës angazhohet që procesi i Normalizimit Ndërshtetëror të ketë parametra të qartë, pa ambiguitet, të matshëm dhe me afate kohore të përcaktuara, me qëllim të evitimit të negocimit të pafundësishëm brenda trekëndëshit Prishtinë-Bruksel-Beograd dhe anaçelltas. Po ashtu, procesi i dialogut për normalizimin e marrëdhënieve ndërshtetërore synon të ketë zbatim të plotë të të gjitha marrëveshjeve të arritura nga Serbia, pa tendencën e rinegociimit apo ndryshimit të tyre; zhberjen e plotë të të gjitha strukturave paralele të Serbisë në Veri të Kosovës; integrimin e plotë të serbëve të Kosovës në institucione, nëpërmjet angazhimit konstruktiv; që Serbia ta respektojë sovranitetin, integritetin territorial dhe të mos bllakojë apo pengojë direkt ose indirekt anëtarësimin e Kosovës në organizata ndërkombëtare, siç është Këshilli i Evropës, OSBE-ja, si dhe OKB-ja, si dhe dialogu ndërshtetërorë mes Kosovës dhe Serbisë të përbylltet me njojhen reciproke.

Në këtë kontekst, Qeveria e Kosovës do të insistojë të mbajë lart në agjendën e procesit të normalizimit çështje të reja me rëndësi, përfshirë:

- Demarkacionin apo vendosjen e kufirit ndërkombëtar mes dy vendeve, për faktin se më shumë se 50% e vijës kufitare apo nga 743.556 km prej tyre, 380.068 km ndahet me Serbinë;
- Ndërprerja e ndërhyrjeve të Serbisë në Kosovë në fushat e tjera që nuk janë trajtuar në Marrëveshjet e Brukselit;
- Vendosja e bashkëpunimit ndërshtetëror në fusha me interes sipas standardeve evropiane, përfshirë avacionin ajror/ transportin ajror;
- Njojjen reciproke e certifikatave të vlerësimit të konformitetit;
- Reparacionet e luftës - përfshirë kompensimin e dëmeve të luftës; dëmshpërblimi për dezinvestimet - në periudhën e okupimit; dëmshpërblimi për humbjet e pagave të personave të përjashtuar nga puna për shkak të përkatësisë kombëtare; dëmshpërblimi për shkatërrimin e sistemit pensional; dëmshpërblimi për shkatërrimin e sistemit bankarë dhe plaçkitjen e kursimeve devizore të kosovarëve, përfshirë rikthimin e kursimeve bankare; dëmshpërblimi për dëmet e luftës në pronën private dhe publike dhe objektet e trashëgimisë kulturore; dëmshpërblimi i familjarëve të atyre që janë vrarë dhe zhdukur nga Serbia; dëmshpërblimi i

- personave apo familjareve të atyre që janë mbajtur politikisht nëpër burgjet e ish-Jugosllavisë; dëmshpërbëlimi i grave të dhunuara gjatë luftës së fundit në Kosovë;
- Çështja e personave të zhdukur – përfshirë kthimin e të zhvendosurve, kthimin e eksponenteve dhe dokumenteve të trashëgimisë kulturore të marra nga Serbia; kthimi i filmave të Kosovafilmit; kthimi i fondit pensional dhe invalidor të qytetarëve të Kosovës; kthimi i depozitave bankare;
 - Satisfaksiuni – pranimi i përgjegjësisë për luftën dhe dëmet; drejtësia dhe dënim i aktorëvë të luftës për gjenocidin/krimet ndaj popullatës së Kosovës, përfshirë dhunimin e grave, si mjet i luftës; kërkim falja publike për krimet e bëra në Kosovë;
 - Suksioni - Ndaria e pasurisë së ish-Jugosllavisë dhe borxhi ndërkombëtar i Kosovës; asetet financiare të ish-Jugosllavisë; pronat e misioneve diplomatike e konsullore të ish-Jugosllavisë; pronat ushtarake të ish-Jugosllavisë; pronat e luajtshme të ish-Jugosllavisë ; arkivat e ish-Jugosllavisë; kthimi i dokumenteve të ish-Jugosllavisë që e implikojnë Kosovën; kthimi i listës me të dhënat e plota për të gjitha objektet dhe pajisjet radioaktive.

Ashtu siç Kosova do të mbetet e angazhuar për të respektuar të drejtat e të gjithë qytetarëve të saj dhe të komuniteteve që jetojnë në të, ajo do të angazhohet për të promovuar dhe mbrojtur interesat dhe të drejtat e komunitetit shqiptar në rajon me anë të zhvillimit të marrëdhënieve fqinjësisë së mirë me shtetet përreth si dhe përmes mekanizmave ekzistues të Bashkimit Evropian, Këshillit të Evropës dhe të OSBE-së.

3.8. Diplomacia ekonomike

Diplomacia ekonomike dhe rritja e investimeve të huaja do të jetë boshti kryesor i Qeverisë së Kosovës, si dhe një ndër prioritetet kryesore të Kosovës sa i përket zhvillimit ekonomik dhe krijimit të vendeve të reja të punës. Ky prioritet bazohet në nevojat imediate të ekonomisë së vendit, si dhe është në përputhje të plotë me prioritetet e BE-së, të përcaktuara në Strategjinë e Zgjerimit 2014-2015. Andaj, zhvillimi ekonomik do të jetë një ndër prioritetet kryesore edhe për Ministrinë e Punëve të Jashtme, e cila do të vazhdojë të kontribuojë në këtë fushë nëpërmjet diplomacisë ekonomike. Ekonomia kosovare e ka tejkaluar fazën e parë të rindërtimit dhe me hapa të fuqishëm ka arritur reformimin dhe transformimin në ekonomi të lirë të tregut. Reformat e ndërmarra në këto vite, të karakterizuara nga një proces i gjerë i privatizimit dhe përmirësimeve të vazdueshme në raport me ambientin e të bërit biznes, kanë ndikuar në ndryshimin e strukturës ekonomike të Kosovës dhe janë vlerësuar lartë edhe nga raporte prestigjioze ndërkombëtare.

Fokusi i Qeverisë së Kosovës do të jetë në rrafshin ekonomik, në mënyrë që të krijohet një ambient i përshtatshëm për zhvillim të hovshëm ekonomik. Kjo do të arrihet nëpërmjet krijimit të lehtësirave të nevojshme për investimet e huaja dhe vazhdimit të realizimit të reformave të nevojshme për të hequr barrën burokratike. Në këtë drejtim, Shërbimi diplomatik i MPJ-së do të vazhdojë të jetë në funksion të arritjes së realizimit të objektivave ekonomike të Republikës së Kosovës.